

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1936.

Štev. 1. — Leto V.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Leto 1935.

Leto, ki gre k zatonu, je bilo polno vele-
važnih dogodkov, ki so tek evropske politike
usmerili na čisto nova pota. Začelo je z zna-
menitim rimskim protokolom, ki naj bi do-
končal spor med »latinskima sestrami« in s
tem postavil evropski mir na novo solidno
podlago. Slej ko prej se je namreč kot neko
dediščino vojnopolitične filozofije smatrala
Nemčija za onega nemirneža, ki bi z nova
lahko zagnal bakljo v evropsko smodnišnico.
Toda rimski sporazum je dosegel baš na-
sprotno tega, kar se je nameravalo. Italija in
Francija sta se tam pogodili na škodo tretje-
ga — Abesinije. In ker nista pravočasno ob-
vestili tretjega veleinteresa — Anglije, je
iz tega nastal oni tragični konflikt, ki zdaj
ob koncu leta nad vse mračno zatemnjuje vse
evropsko politično ozračje.

Ob koncu rimskega sestanka pa ni bilo
ničesar povedanega o tej veliki kupčiji. Re-
čeno je bilo le, da sta se Italija in Francija
sporazumeli glede podonavske politike, pred-
vsem glede Avstrije, katere neodvisnost je
bila zajamčena s tako zvano obvezo »neume-
šavanja«. Drugi del pa je tvorilo vprašanje
vzhodnega pakta, pod čimer se je razume-
vala vzajemna pogodba za varstvo meja
vzhodno evropskih držav. Usoda tega pakta
je bila seveda odvisna v mnogočem od Angli-
je, v prvi vrsti pa od Nemčije. Predlog nove
pogodbe pa ni našel niti pri eni niti pri
drugi na posebno dober odmev. V Angliji za-
radi tega ne, ker London ni bil pripravljen
prevzeti nobenih novih obvez na evropski ce-
lini, smatrajoč imperij za svojevrsno svetov-
no politično tvorbo, ki ima svoje težave in
svoje skrbi ter prav nobenih interesov nad
dogodki evropskega vzhoda. V Nemčiji pa so
pakt odločno odklanjali, ker so videli v njem
novo orodje francoske obkroževalne politike.
Toda v začetku so delali v Berlinu še kolikor-
toliko prijazen obraz ko jim je šlo za usodo
Posarja, kjer se je imel v onih dneh vršiti
plebiscit, glede pripadnosti tega ozemlja.
Ko je pa plebiscit z nepričakovano večino iz-
padel v nemško korist, je iz diplomatskega
besednjaka tretjega rajha tudi beseda »vzhod-
ni pakt« čisto izpadla. Celo česta potovanja
angleških, francoskih ministrov v Moskvo niso
na tem ničesar izpremenila, dokler ni nov,
nepričakovan dogodek tihoma osvetlil vzroke
nemškega oklevanja. 16. marca je nemški
radio napovedal svetovni javnosti, da uvaja
Nemčija zopet splošno vojaško dolžnost na-
vzlic prepovedi versajškega miru in ne da bi
se o tem pogajala z ostalimi državami, ozi-
roma jih prosila za pristaneke.

V Parizu pa tudi v Rimu in Londonu je
nastalo veliko razburjenje. Saj je predsednik
konservativne stranke in za naslednika Mac-
donalda določeni Baldwin pred kratkim izja-
vil, da je nova meja Anglije ob Renu in ne
na Doverskih pečinah. V Rimu pa so se
spomnili stalnih iredenističnih teženj nove
Nemčije v Avstriji, kjer je med tem Italija
zavzela staro vlogo. V Parizu so grozili z mo-
bilizacijo, šušljalo se je že o možnosti vojne
proti Nemčiji. Danes bi še zmogla Francija
pobiti Nemčijo, za nekaj let pozneje že ne več.
V tem nadvse kritičnem položaju je prevzela
Anglija posredovalno vlogo, ona Anglija, ki
se je medtem že na tistem sporazumu z Ber-
linom. V Stresi v severni Italiji je bila skli-
cana velika konferenca glavnih podpisnic
versajškega miru, da bi sklepale na skupnem
nastopu proti Nemčiji, ki je na tak samolasten
način pogazila eno svojih svečanih obvez.

Z največjim pompom sklicana konferen-
ca v Stresi pa ni dala nobenega rezultata.
Antantna fronta, ki je do tedaj še nekako
držala skupaj, se je tam definitivno razbila,
solidarnost, ki je ostala kot neka dediščina
skupnega prelivanja krvi v veliki vojni, je
razpadla. Zapadne velesile gredo po konfe-
renci v Stresi vsaka za sebe svoja pota. Angli-
ja se zase pogaja z Nemčijo in ji da velike
koncesije v pomorskem oboroževanju. Njena
dvoletna igra razjezi Francijo, ki išče v itali-
janskem zavezništvu oporo proti novi nevar-
nosti na vzhodu. Italija pa misli, da je sedaj
prišel ugoden moment, da ustvari prvi del
svojih sanj v obnovi rimskega imperija. Red,
čepav trdi red zmagovalca, ki je vladal v
Evropi vsa leta povojne dobe, se je zrušil in
znova smo zajahali v temno situacijo, za ka-
tero nihče še ne ve, kako bo končala. Itali-
janski osvojevalni načrti so namreč zadeli na
nepričakovan odpor Anglije. Ta porine v
osredje kot bojnega konja Društvo narodov,
da po njem ugotoviti, da so Italijani proti-
pravno kršili njegov statut, ko so napadli v
njem članjeno državo, ne da bi prej bil iz-
veden postopek, ki ga ti za tak primer pred-
pisujejo. Očitno pa je, da v sporu ne gre
za Društvo narodov, temveč za velike inte-
rese svetovnega imperija. Zato ostaja tudi
spor Anglije-Italije mnogo nevarnejši kot če
bi šlo le za vprašanje delitve ozemlja, lokal-
nega pomena. Anglija nastopa s sankcijami,
najprej manjšega pomena, pozneje pa pritisne

Drugič slavimo Novo leto brez Njega, ki
je to državo ustvaril, jo vodil kot kraljevino
SHS mimo vseh čeri in jo slednjič pripeljal
kot kraljevino Jugoslavijo v varni pristan
jugoslovenskega državnega in narodnega edin-
stva. Drugič imamo možnost in priliko na-
pravljati bilanco našega nacionalnega in
državnega razvoja po strahotnem 9. X. 1934.
Lani je bilo razdobje med 9. X. 1934 in
1. I. 1935 tako kratko, da še ni bilo mogoče
ugotoviti kakih posebnih izgub, ki smo jih
utrpeli kot narod in država s smrtjo kralja
Aleksandra. Vtisi strahotnega dogodka so bili
še tako sveži in neposredni, da smo bili še
vsi otopeni in nismo še bili sposobni za trezno
razmišljanje in presojanje. In razven tega
smo si kot nepopoljšljivi optimisti takrat ven-
darle še domišljali, da je marsejski zločin
vplival tudi na vse druge, zlasti na »voditelje
naroda in države« tako globoko, kot je vpli-
val na nas, jugoslovenske nacionaliste, ki se
ne vrtimo v javno, politično življenje, mar-
več smo stali, kot stojimo še danes in bi ho-
teli stati tudi v bodoče ob strani kot ona
železna garda, na katero pride vrsta
še le tedaj, ko prikipi stiska naroda in države
do vrhunca.

Dogodki v letu 1935.

so nas kljub vsemu optimizmu prepričali, da
jih je mnogo, žal premnogo, ki se drenjajo
v ospredju našega javnega življenja, imajo
vse polno lepih fraz o edinstvu naroda in
države na jeziku, pa tega edinstva ne razu-
mejo, ker ga vsled svoje zaljubljenosti v svoje
osebne in svojih partij interese nikdar razu-
meli niso in sploh razumeti ne morejo. Niso
razumeli 6. I. 1929, vsled tega jim je bil tudi
9. X. 1934 le nekoliko važnejši zgodovinski
dogodek, ki ga je bilo treba upoštevati le
toliko, kolikor jim je bilo treba vsled tega
»dogodka« spreminjati svoje gledanje na po-
litično situacijo v svrhu uspešnejšega zasle-
dovanja svojih osebnih in partijskih interesov.
Prvi dogodek, ki je sledil Marseju je bil

zaton Jugoslovenske nacionalne stranke.

Že neposredno po 9. X. 1934 so se po-
kazali znaki nesolidnosti te vsedržavne stran-
ke, december 1934 in leto 1935. sta pa do-
kazala vsakemu treznemu opazovalcu in mno-
gim iskrenim sodelavcem, da je bila konstruk-
cija te po inicijativni blagopokojnega Kralja
nastale zgradbe zgrešena. Ne morda vsled po-
manjkanja članstva in pomanjkanja dobrih
delavcev! S kakšnim elanom in s koliko po-
žrtvovalnostjo so vstopali stotisoči v to stran-
ko, ki naj bi po svojem divnem programu
prekvalila narod v jugoslovenskem smislu.
Naj govore nejugoslovenski elementi danes o
JNS še tako prezirljivo, bila je to idealno za-
mišljena, v narodu zakoreninjena organizaci-
ja, ki bi bila sposobna izvršiti svoj lepi pro-
gram, če bi imela drugo vodstvo oz. — pra-
vilno — če bi imela sploh kako vodstvo! Njena
tragika je ležala v tem, da je imela cel kup
voditeljev, ki pa niso bili v stanu ustvariti
enotnega in vsled tega dela sposobnega vod-
stva. Heterogeni elementi, ki so se zbrali
skupaj iz toliko in toliko bivših partij, so si
po ogromni večini le vsled mrzlih računov
porazdelili vodilna mesta ter videli v skupni
organizaciji sredstvo, kako bi čim bolj greti
svoje lastne lončke in začeli svoje lastne po-
zicije. Ni čudno, da je nastal ogromen prepad
med članstvom na eni ter voditelji na drugi
strani — kljub tolikim in tolikim zborom in
konferencam ni bilo pravih stikov med član-
stvom in voditelji! Članstvo je delalo na tere-
nu, bilo je pa napuščeno po voditeljih, ki so
se zaviti v megle neke visoke državne politi-
ke tolkli med seboj, drug drugega izpodirali
in blatili ter dokazovali v praksi, kdo je večji
mojster v »podvaljivanju«! Zmagovali so se-
veda oni, ki so se v tem oziru naučili več od
Beograda. Da se vzdrži vsaj navidezna eno-
tost, je sledil kompromis za kompromisom.
Toda to so bili le kompromisi med posamez-
nimi voditelji in njihovimi klikami, široke vrste
članstva, program stranke in jugoslovenska
misel — vse to je bila podrejena zadeva za
gospode, ki so mislili, da jim ne bo treba
nikdar polagati računov.

vijak: V Rimu vedno bolj čutijo ta vijak, če-
prav kričijo, bolj ko ga v Londonu privijajo,
da ne boli. Toda razni pojavi nerazvne sve-
dočijo, da so bolečine že tako občutne, da bi
Italijo lahko zavedle do nerazsodnega dejanja
z najdalekosežnejšimi posledicami. Rado se
tam primerja Italijo z oblegano trdnjavo, ka-
tere posadka se pripravlja na izpad in ne-
redko je čuti grožnje, da italijansko zračno
brodovje čez noč lahko razbije Malto in
Gibraltar v prah in pepel. V odgovor po-

Ne pred nami, pred zgodovino so pola-
gali izpite in propadli so. Zakaj? Vsi, prav
vsi so bili že preveč okuženi po svoji parti-
zanski prošlosti, ki jim je vzela možnost vi-
vetja v nove prilike in delovanja po novih
metodah! Iz naroda za narod! Ta lepa parola
je ostala na papirju, ker je vsak izmed vodi-
teljev smatral vsaj sebe že za patentiranega
zastopnika naroda in vsled tega ni čutil po-
trebe, da bi se oprl na članstvo in črpal iz
njega ono živo življenje, ki ima svoj izvor
edino v narodu, pa okamenji v glavah vseh
onih, ki smatrajo za narod sebe ali pa družbo
oziroma prijateljev in konjunkturistov, ki se zbi-
rajo okoli njih!

Zakaj obravnavamo nekoliko obširneje
JNS? Ker bodo šle istim potom vse tvorbe, ki
so nastale z njo ali so nastale v nedavni dobi.
Tričrkarski sistem se je preživel v narodu,
ki je vendarle bolje razumel 6. I. 1929, kot si
to domisljajo gospodje voditelji, ki jih je ved-
no več. Ker nimajo za seboj naroda, se love
za raznimi gesli in parolami, s katerimi upajo
vsaj za trenutek prikleniti na sebe pozornost
mase in nastopiti pred njo v pozi Kolumba
z jajcem. In tako nam kaže leto 1935, tipično
sliko one delavnosti partij in partijskih vo-
diteljev, ki smo jih že doživljali pred nedolгим
časom in nam jasno kaže, da se nahaja komaj
oživiljeno

partizanstvo v smrtni borbi!

Kombinacije nastajajo pod vidikom tre-
nutne moči, pa razpadejo, ko dobi moč v roke
kdo drug. Brez principov in idealov se vrši
»previranje« voditeljev! V vladi pozitivni in
konservativni postanejo ekstremni, kadar pri-
dejo v opozicijo in se začitijo poborniki »in-
teresov tlačnega naroda«. Koliko nam je
dalo leto 1935. raznih frakcij in klik, ki se
pojavi kot muhe enodnevnice, govorijo narodu
o bližnjem vstajenju, nato pa izginejo,
da se čez nekaj časa pojavijo v drugi obliki.
Ni čudno, da v teh razmerah

ni časa za resnično gospodarstvo in socialno delo!

Kdor misli vedno le na sebe, komur gre
le za to, da se čim dalj vzdrži na oblasti ali
čim prej pririne do oblasti, ta se ne more,
če bi tudi hotel, posvetiti problemom, ki za-
htevajo cele moze, ne pa častihlepnih figur!
Vsled tega ni čudno, če nam leto 1935. ni pri-
neslo prav nobenega pozitivnega koraka k
omiljenju nevdružne gospodarske bede, ki
nam poraja vedno nove in težje gospodarske
in socialne probleme. Mnogo grmenja, malo
dežja in še večja suša. Tako bi lahko označili
vse dosedanje delo na gospodarskem in soci-
jalnem polju. Kmet brez zasluzka in kredita,
delavec ali nezaposlen ali pa zaposlen, toda
plačan tako, da ne more ne živeti ne umreti,
nastavljenec v večnem strahu, da se bo še
naprej zdravilo javno gospodarstvo na račun
delavne moči, obrtnik in trgovec z vedno

manjšim krogom odjemalcem in vedno večjim
številom javnih in zasebnih upnikov — pri
vsem tem pa ogromno narodno bogastvo naše
zemlje izčrpavano večinoma le od tujega ka-
pitala, ki bogati in bogati... Naša »demokra-
cija« gleda zaničljivo na druge države, zlasti
na Nemčijo kot diktatorsko državo, kjer ni
svobode in narod nima pravice, ne vidi pa
ogromnih naporov in — priznajmo si — tudi
uspehov tega čepav diktatorskega režima pri
reševanju gospodarskih in socialnih vprašanj.
Kako to, da ne morejo pokazati takih uspe-
hov naši režimi, čeprav so bili in so vsi brez
izjeme »oprti« na široke mase našega dobrega
in tako discipliniranega naroda in uživajo
prav vsi »slepo zaupanje« tega naroda! Kje
je ona konstrukcijska napaka, ki ustvarja to
anomalijo?

Prvo je življenje, potem šele politika!

Ta princip se ni upošteval doslej, odtod
vse nepravilice, ki nam porajajo vedno nove
težkoče. In tako vstopamo v novo leto 1936.
pod vtisom vse dosedanje politike, gospodar-
ske in socialne krize, toda kljub temu polni
optimizma. Naša jugoslovenska ideja, ideja
pravilno razumevanega in pravilno, seveda
tudi dosledno provajane državnega in na-
rodnega edinstva je še vedno tu. Naši dedje
so jo prinesli s seboj, ko so zasedli pred več
kot tisoč leti zemljo, kjer bivajo danes Jugo-
slaveni, pod vplivom tujih sosedov in gospo-
darjev zabrisana je črta v narodu kot žerjavi-
ca pod pepelom! Trpljenje vseh delov našega
naroda je dajalo žerjavici vedno nove hrane,
vzdržala je skozi stoletja in bruhnila sled-
njič na dan v obliki plamena, ki je zagorel
tako silno, da je upepelil dve carstvi. Iz tega
plamena je vznikla naša osvobodena in uedi-
njena Jugoslavija, ki pa je postala takoj plen
vseh onih okostenelih preostankov predvojni-
h časov, ki jih žal ni uničil plamen najstra-
hotnejše borbe, katero je kdajkoli vodil kak
narod za svoje osvobodjenje in uedinjenje. Po
vojnih strahotah izčrpani narod-borec se je
umaknil v svoje domove in se posvetil mir-
nemu delu na rodni grudi, vodstvo države pa
prepuštil onim drugim...

Moral je priti 6. I. 1929, morala je
priti suverena proklamacija narodnega in
državnega edinstva, da je došlo vsaj do pre-
mirja, tekoma katerega naj bi se formalne
vrste jugoslovenskih borec v umirile rai-
paljene strasti. Tudi to še ni zadoščalo in tako
stojimo na pragu leta 1936. prepojeni s pre-
pričanjem in odločeni na delo v zavesti:

Ideja jugoslovenskega narodnega in dr-
žavnega edinstva je ustvarila to državo, samo
ta ideja je kljub vsem grehom naše demok-
racije ohranila do danes, samo ta ideja je
bo ohranila dotlej, da bo prevzel vodstvo
naroda in države naš Idol, sin Velikega Kra-
lja Aleksandra, jugoslovenski kralj Peter II.
I. C.

Delavstvo in narod

Že od nekdanj, kar pomni zgodovina, so
obstajali posamezni stanovi. Vsak stan zase
je živel svoje posebno življenje kakor so mu
pač prilike in okoliščine dovoljevale.

Tako so nekdanj povsod tudi še danes
obstajali stanovi plemičev na eni strani, na
drugi pa narod tlačanov, brezobzirno izkori-
ščen po plemstvu in samozvancih. To tlač-
enje in zatiranje je šlo v mnogih primerih
tako daleč, da je rodilo spontane odpore mas,
ki so bili v večini slučajev osušeni s potoki
krvi. Šele francoski revoluciji se je posrečilo,
da je zrušila sramotno dobo tlačanstva in
podrejenosti naroda kot celote tem mazilje-
nim poedincem ter postavila geslo svobode,
enotnost, bratstvo. To geslo je kot iskra pla-
nilo po celi Evropi, narodi — tlačani in sta-
novi so se začeli dvigati, demokracija je zma-
govala in potiskala plemstvo v kot.

Z nastopom demokracije in individua-
lizma, se je začela Evropa gospodarsko in

kulturno razvijati, blagostanje je raslo, do-
tedanja obrt začne rasti v ogromne tovarne.
S tem pa se prvič v večjih množinah pojav-
lja na pozornici nov stan, delavski, kot posled-
ica kapitala in kapitalizma.

Mesto prejšnjih zatirancev plemičev —
stopijo na njih mesta kapitalisti, ki v današnji
tkzv. prosvetljeni dobi na nič manj krut način
kot nekdanj plemiči izkoriščajo in tlačijo mase
naroda, vse iz edinega razloga, oboževanja
zlatega teleta in iz lastnih egoističnih inte-
resov.

Ako so bili v starem in srednjem veku
za narodne mase najhujša šiba plemiči, po-
tem lahko trdimo, da so to vlogo prevzeli
današnji denarni mogotci in doslojno nađa-
ljujejo njih delo.

Naravna posledica tega izkoriščanja je
bila, da se je začelo delavstvo organizirati in
zbirati v razna društva in organizacije, čijih
namen naj bi bil, da se skupno bore proti
njihovim izkoriščevalcem. V tem pogledu ob-
stoja danes več vrst organizacij glede na nji-
hovo politično usmerjenost.

Ustanovitelj ene takih organizacij, ki naj
bi imela mednarodni karakter, je bil nemški
Zid Marx, kateri je hotel potem internacio-
nalnega socializma združiti vse delavne mase
sveta pod eno skupno fronto. Pripadniki in
častilci Marxa pa danes že sami niso več
enotni, kot niso bili za življenja svojega usta-
novitelja (Bakunin), temveč se dele na pri-
padnike II. in III. internacionale, oziroma
na socialiste in komuniste.

Koliko je bila vredna ta mednarodna socijalistična delavska organizacija, se vidi najbolje po tem, da ji je začelo delavstvo v masah obračati hrbet ter ustanavljati v okviru lastnih držav svoje lastne socijalne delavske organizacije, ki danes že v pretežni večini držav v borbi za pravice delavstva igrajo vodilno vlogo.

Nastaja vprašanje, čemu delavstvo ni ostalo več v enotni mednarodni zvezi, odnosno organizaciji? Odgovor na to ni posebno težak. Delavstvo, zlasti v onih državah, ki se jih je smatralo za države druge vrste, je uvidelo in spoznalo, da ta internacionalna organizacija nima onega pomena in moči, kot se ji je pripisuje, uvidelo je, da je v borbi za obstanek prepuščeno samemu sebi in da si more pomagati samo z lastnimi močmi. In še eno, kar je delavstvo, zlasti v povojnih državah uvidelo, je bilo to, da so internacionalni delavci, ki so prihajali od drugod in propovedovali evangelij socializma ali celo komunizma, zasedli vsa najboljša mesta in položaje, pa so potem na teh mestih kot inozemci masakrirali domače delavstvo. Radi navedenih dejstev je moral ta importirani židovsko-nemški socializem propasti in se sprijazniti z dejstvom, da je obsojen na naglo umiranje.

Slično je tudi v naši mladi državi, ki je sicer v pretežni večini agrarna, pa vendar tudi industrija čepavi polagoma, pa vendar sigurno zavzema vse večji obseg in s tem seveda zaposluje vse večje število naroda, t. j. delavstva.

Milijon bajonetov Žige Scholla

(Iz glavnega glasila Narodne Odbrane.)

Ze pred banketom v Šabcu in slovitim govorom Žige Scholla smo slišali od partizanov in plemenskih demagogov mnogo izjav in zabavljič, ki so bile namenoma naperjene proti splošnim narodnim in državnim interesom. Naj so prihajali ti napadi s te ali one strani, mi smo v takih primerih vestno vršili svojo dolžnost, kolikor je bilo to sploh mogoče. Tako smo n. pr. svojčas ožigosali brez priznanih tudi grožnje z amputacijo, ki so izhajale iz velikosrbskega tabora. Večkrat smo dvignili svoj glas proti zlorabi vere in čisto smo se zavzemali za to, da zrušimo vsak poskus delovanja na plemenski osnovi.

Celo tedaj, ko so mnogi, ki danes na ves glas branijo demokracijo, modro molčali ali pa služili onemu, kar nazivajo danes reakcijo, smo mi umerjeno in trezno vršili svojo dolžnost ter opozarjali na vse ono, kar je bilo pri delu slabega in to brez ozirov na grožnje onih, ki jih je to naše nastopanje tangiralo. To je bil tudi vzrok, da naša organizacija ni uživala od nikogar nobenih dobrot, kot so jih uživale organizacije, ki so bile bolj »ubogljive«.

Danes se pojavljajo mnogi, ki so bili doslej v temi, se postavljajo čepavi nepoklicani in nekvalificirani za svetovalce in rešitelje naroda ter proglašajo za sovražnika demokracije vsakega, ki ne odobrava njihovega demagoško-plemenskega dela.

Eden izmed takih je tudi Zagrebčan gosp. dr. Žiga Scholl, po poklicu advokat in sedeč po imenu nasprotnik onih, po kojih žilah se pretaka čista slovenska kri.

Očividno v namenu, da se zahvali Srbiji, ker je dala v svoji naivnosti in dobrohotnosti njegovi listi preko 200.000 glasov, je poslal dr. Vlado Maček na zbor opozicije v Šabac kot predstavnika Hrvatov-kmetov tega zagrebskega gospoda. Tega Žigo Scholla!

V navzočnosti nekaterih uglednih politikov iz predvojnega Srbije je Žiga Scholl med ostalimi izzivalnimi izjavami zagrozil tudi z milijonom hrvatskih bajonetov!

In komu je zagrozil? Ni zagrozil tvorcem strašnega sinekuralnega sistema, ki je napravil iz strankarskih neznančev milijonarje. Ni zagrozil korupcionistom in izkrmalecem naroda ni zagrozil skupnemu sovražniku naše-

Tudi pri nas se je hotel socializem in komunizem polastiti teh ljudskih mas in se izdajati za edinega legitimnega predstavnika delavstva. V pričetku je izgledalo, da bo v tem tudi uspel. Toda zdrav razum našega delavstva je kmalu spoznal, da mu pod to firmo ne morejo nastopiti boljši časi, da potom internacionalizma ne bo mogel izvajati svojih pravic in ne bo mogel uveljaviti svojih zahtev napram tujemu ali domačemu delodajalcu-kapitalistu.

Naš delavec v največ primerih pri svojem delu zapostavljen od svojega predelavca-tujca, zraven pa še socialističnega gromovnika, je obrnil hrbet vsem tem ljudem ter se oklenil svojih lastnih nacionalnih strokovnih organizacij. Spoznal je, da lahko samo s svojo pomočjo in pomočjo celega poštenega naroda zgradi sebi boljše bodočnost in izboljšanje svojega težkega materialnega stanja, v katerem se danes nahaja po zaslugi tujih in domačih kapitalističnih izkoriščevalcev.

Mi samo želimo, da bi se ta proces čim hitreje nadaljeval, kar bo služilo ne samo delavstvu, temveč tudi celoti.

Narodna odbrana bo tudi nadalje, kot do sedaj vedno neustrašeno zastopala interese našega delavstva ter ga branila pred izkoriščevalci, saj se prav dobro zavedamo, da more biti država močna in srečna samo takrat, kadar bo ves narod in tudi delavstvo v sestavi tega naroda zadovoljno, to pa le takrat, ko bo materialno dovolj osigurano. Bodimo sami svoje sreče kovači in neizprosni borci za naše pravice!

J. K.

ga naroda. Ne! Zagrozil je DRŽAVI! Izjavil je, da ne bomo ogroženi od teh bajonetov le pod pogojem, če sprejmemo Mačkov načrt ureditve.

Ker poznamo mišljenje hrvatskih kmetov o zagrebskem židovstvu, odrekamo Žigi Schollu kljub vsem njegovim pooblastilom pravico govoriti v imenu hrvatskega dela našega naroda. Je nekaj židov, ki bi mogli z veliko več časti in pravice storiti to v imenu srbskega dela našega naroda, pa tega niso storili.

Bajoneti so skovani zato, da branijo našo skupno dobrino: Domovino in Svobodo! Kdor pa hoče smrtonosni rez bajonetov obračati proti bratom, podpisuje sam sebi smrtno obsodbo, kajti »kdor se z mečem bori, bo z mečem pokončan«!

Tvorec kmečkega pokreta v Hrvatski, pokojni Stjepan Radić, kot čigar politična dedščina se sedaj šopiri tudi neka gospoda, katere hrvatstvo je zelo sumljivo, ne bi nikdar nikomur dovolil, da bi v Verdunu medvojnega Srbije tako podlo skrunil krvavo obalo Drine. Da, pokojni Radić ne bi bil storil tega, kajti on je bil rasni Slovan in je imel vsled tega narodno kmečko dušo in etiko, kar vse manjka g. Mačku v veliki meri.

Kar se tiče bajonetov kot simbola moči, je Žiga Scholl pozabil, da je izrekel to grožnjo na tleh, ki so bila dvakrat priča poraza bajonetov one sile, katero bi hotel on zopet poklicati v življenje. Naj si izvleče iz tega potrebni nauk.

Sicer pa — če bi se bilo izpraševalo Žigo Scholla, bi se bila Jugoslavija že pred svojim rojstvom utopila v krvi jugoslovenskega Piemonta. Da more on dati take izjave še danes, to služi v čast jugoslovenskemu svobodoljubnemu duhu, ne pa v čast tkzv. »Združeni opoziciji«!

Na ta način se je potom Žige Scholla plemensko orijentirani dr. Maček zahvalil tistim politikom Srbije, ki so mu in njegovi frankovski družbi široko odprli vrata Srbije. Tako jim je tudi prav!

Priimek g. Žige Scholla nas potrjuje v prepričanju, da živi duh bivše dvojne monarhije še danes, kajti po zakonu dednosti je dr. Maček morda tudi nehoti potrdil staro resnico o klasični nehvalečnosti Avstrije.

tem ljudem namenjena tudi njegova propaganda. Njegove slike, kako pobožno kleči pred oltarjem ali v vlogi ministranta, so zelo popularne in jih vaški pobje rabijo za igralne karte, toliko jih dobivajo v šoli. Videl sem, kako so se fantiči zbrali na travniku po maši in so igrali »Švarepetrac« s samimi Sušniki. Podobam so pomazali vse dele obraza, rok, obleke, čista je bila pa »Švarepetere«.

Drugačna pa je slika med zrelo mladino, ki povzroča avstrijski vladi največje skrbi! Med mladeniče je začela pronicati Hitlerjevska propaganda. Iz rok v roke grede skrivaj rajhovski časopisi, v katerih zlasti vzbujajo zanimanje poročila o tihotapski vlogi nemških fratrov. Kar nehoti si stavljajo avstrijski kmeti fantje vprašanje, zakaj tolike podpore samostanom in verskim ustanovam? Ali Hitlerjevska propaganda se služi še z vsemi mogočimi drugimi sredstvi. Nič čudnega ni, če prikoraka skozi vasio četa fantov in deklet, ki prepevajo Hitlerjevske pesmi. Zandermerija je tako redka, da ne more postavljati svojih stražarjev v sleherni vas. Heimver je pa tako organiziran po deželi, kot v Sloveniji recimo gasilstvo. Samo, da Vaše gasilstvo vrši svojo nalogo, Heimver pa ni za drugega kot za parado.

Posebno uspešno propagando med vaško mladino pa izvajajo dijaki srednjih šol, ki študirajo po mestih in se vračajo na počitnice, izgleda izključno z nalogo, da uničijo zaupanje ljudstva v vlado, ki dan za dnem

Splav je smrtni greh

V sedanjih težkih življenjskih razmerah, ko človek v gladi in mrazu ne ve, ali bi obupal, ali še kaj časa zdržal v neznošen življenju, je strahotna kriza posegla že prav do korenin naše rasti, do našega zaroda... Vse bolj poredkoma se mladi, zdravi ljudje zbirajo v družinski zakon, vse več zakonov se razdira, čisto iz nemogočih gmotnih prilik, in vse več nerojenih bitij pada v kanale stranišč, je odloženih v jarke ali odhaja po mazačih in mazačkah v nič... Družine pa, kar se jih le drži v skupnosti, omejujejo rojenje ali se sploh odrekajo otrok! To so stvarne prilike, ki jih nihče ne uvaža in uradoma ne ustvarja, ali ki obstoje, v mestih v še težjem obsegu kot na deželi, vendar tudi na deželo že lije tako pojmovanje in grozi izgledati korenine narodu baš tu, kjer pravijo, da je vir rasti in zdravja našega rodu.

Revščina naj opraviči splav.

Nedavno so v Beogradu zborovali naši zdravniki. Oni so pač najbližji našemu narodu, ki jim zaupa vse svoje skrivnosti in bolečine. So pa tudi po svoji strokovni narobrazbi najbolj poklicani, da presoja naša rasna in plodilna vprašanja, pri čemer narod veruje, da bodo postopali vedno stvarno in pošteno. Veliko naših žena, poročenih kot neporočenih ali ločenih, bogatih kot onih s kmetov in delavskih središč, se poslužuje splava, če noče otroka. Pot, po kateri žene splavljajo, je zlasti pri podeželskih in delavskih ženah navadno za zdravje zelo pogubna, saj izvajajo splav neizšolane osebe, ki jih najboljše obeležuje izraz: mazač. Razlogi za odločitev, da žena splavi, so seveda pri raznih ženah različni. Medicina je doslej pripuščala splave le v takozvanih primerih medicinske indikacije (razloga), kjer bi nadaljnja nosečnost ogrozila življenje matere. Teh medicinskih razlogov za splav seveda ni veliko, je pa obenem tudi postopek, da strokovna zdravniška komisija utrdi obstoj medicinske indikacije, tako drag, da ga zmorejo le imoviti sloji. Toda zdravniki žele k tem medicinskim indikacijam, ki opravičujejo izvedbo splava, potem strokovno sposobnega zdravnika, dati še takozvane socialne indikacije, ko naj razlogi revščine, brezposelnosti ali nedovoljnega zaslužka dajo ženi pravico, da prosí za uradno splavljenje potom strokovno sposobnih zdravnikov.

Zdravniki do tega predloga gotovo niso prišli radi kakih svojih osebnih interesov, češ, da bi onih 800.000 splavov, ki se jih letno po mazačih napravi v Jugoslaviji, sedaj izvedli zdravniki in mesto mazačev oni zaslužili. V predlogu gotovo tudi ni zapodena težnja, da naj bi se z uvedbo socialno utemeljenih splavov na veliko začelo s splavi ali da bi se s splavljanjem hotelo demonstrirati proti znanim verskim učenjem, češ, da se tudi novorojeno bitje ne sme uničiti, ker bi bil to že greh.

Zdravniki za medicinske indikacije.

Kongres zdravnikov v Beogradu, kamor seveda ne morejo vsi zdravniki, ali kamor smejo vsi njihovi delegati, je letos osvojil predlog, da se tudi socialne indikacije prizna kot upravičene za izvedbo splava.

To stališče posega nenavadno globoko v vse naše življenje in ni čudno, da je bila še pred nedavnim besedna borba o splavu potom časopisja tako ostra in obsejna! Toda, sledeč tej borbi, človek težko osvoji pisanje moralistov, ki ves obsejni kompleks vzrokov za mazaški splav takorekoč molče obide in se ustavi le na vprašanju, napol teološkem, napol juridičnem, ali je splav greh ali ni? Nič manj všečen je predlog nekih naših pobožnih zdravnikov, da se naj poplava splavljanja zajezi s poukom, kako je treba ravnati, da se že v naprej prepreči oplojenje in s tem možnost splava. Tu je treba pogledati kruti resnici v cel njen obraz! Nihče ne more trditi, da je katerokoli živo stvarstvo na tem planetu po svoji bitnosti tako, da noče zalege, zaroda, otrok. Bacil, gotovo eno najnižjih bitij, ki nima niti malo pojma, čemu živi, je ves srečen, ko pride v obilico hrane. Njegova prva skrb pa je, množiti se v nedogled. Opazuj,

karkoli hočeš, vse se druží, koti in mladi, požrtvovalno streže gnezdu in odredka sebi, samo, da mladež pripravi do življenja. Tudi človek po svoji narodi hoče otrok. Kdor na kogarkoli pokaže z roko, češ tale pa ne mara otrok, ne kaže točno. Ni ga namreč trenutka v življenju človeka, vsaj enega trenutka, da v njem žena ne bi zaželela otroka! Naj je v mladih letih še tako moderna, egoistična, uživalna, ali pride čas, ko se napoti k zdravniku po pomoč, da ji vrne sposobnost spočetja, ako ga je v mladih letih s splavom ali boleznijo morda izgubila. Ne moreš si misliti, da bi družinsko življenje imelo svoj prvi namen v čem drugem, če ne v stvoritvi družine in odgoji otrok!

Ali, danes vlada poplava splavov, naše družine se odrekajo otrokom. Gotovo je premenjeno gledanje ljubezenskih in spolnih problemov priložilo svoj del h krivdi za tako stanje, gotovo je poslednja vojna tudi tu sem posegla s svojo uničevalno močjo, a ne da se tajiti, da velik del one mladine, ki neposredno ni imela opravka z vojno in ki je zrastle v Jugoslaviji, gleda povsem napačno na svojo plodilno dolžnost. Toda najhujši delež h krivdi za sedanje pogubno stanje pripada gotovo življenjskim prilikam, ki so za velik del našega naroda skrajno neugodne in ki ne dopuščajo, da bi se naša življenjska sila in volja razmahnila v priroden obseg. Ako že ni mogoče odstraniti onih prvih, po učinku malih razlogov, je pa treba napovedati borbo revščini, materialnemu, telesnemu in moralnemu propadanju našega ljudstva! Treba je moško priznati, da je sedanja človeška družba skrajno sebična, samogoltna in brezobzirna ter nečloveško neusmiljena s sočlovekom! Kakor je na eni strani še polno vsega, kakor v trebuhu site pijavke, tako je jedro našega rodu, predvsem naše podeželje, že toliko izpito od krize, da moramo odkrito priznati, da je to stanje nevzdržno. V našem narodu na žalost res obstoje taki socialni razlogi, ki ubijajo življenje prihajajočega rodu, pri nas res obstoje socialne indikacije.

Napačno reševanje kriminalnega splava.

Vsak splav, ki ga zakonski predpisi ne dovoljujejo, je juridično kazniv, je kriminalen. Kazni zanj niso majhne. Ali že sama težnja, da se vse splave oceni enako in vse zasleduje in kaznuje po enem in istem paragrafu, je nekako narobešnja. Nagibi za splav so vendar zelo raznovrstni. Dasi se gre povsod za nekakšen umor, je vendar potrebna širokogrudna proučitev onih individualnih razlogov, ki vodijo do splava.

Toda problem rešitve vprašanja, kaj naj počnemo v tej epidemiji splavov, ni toliko na kazenskem poprišču, niti ne na moralnem ali religioznem, nego na širokem nacionalno socialnem razgledu, proučitvi in odločitvi glede prilik, v katerih živi naša sedanja generacija. Predlog, da zaježimo poplavo splavov s poukom, kako se ravnati, da žena ne zanosi, uporaba takozvane Ogino-Knausove teorije o začasnih neplodnosti plodne žene, vse to je le nesiguren način preprečenja sploditve, vrh tega pa z njim niti malo še ni odpravljen glavni vzrok sedanjih znanih in neznanih splavov, namreč naše neznozne socialne, naše nemogoče življenjske prilike. V rešitvi iz socialne more pa je vozol do srečne rešitve problema splavov a tu je tudi način, kako se že živo prebivalstvo obdrži pri življenju, zdravju ter slasti do življenja in dela.

Zakaj so zdravniki proti kriminalnemu splavu?

Vsak operativni poseg v človekovo telo je riskanten, kljub vsej pazljivosti in vsemu znanju zdravnikov. Da so porodi kljub najvestnejši zdravniški pomoči često smrtonosni, to vsak čitatelj dnevnih listov rad verjame, ko čita o žrtvah materinstva. Tudi splav je porod, tudi pri njem so iste nevarnosti, če tudi vodi splav strokovno izkušen zdravnik. Če pa, in to je v večini splavov res tako, tak splav izvede neizobražen mazač ali celo žena sama, je nevarnost okuženja stoddostna. Opasna je taka okužitev predvsem za to, ker

Kako živimo v Avstriji?

(Priobčujemo ta dopis izpod peresa prijatelja, ki je popotoval od vasi do vasi in vneto opazoval, kako žive naši sosede.)

Dragi brat urednik! Ne morem si kaj, da ne bi malo popisal vtise, ki so se mi vtisnili pri tem, ko sem popotoval po avstrijski deželi. Reči moram takoj, da je tisto, kar sem videl po vaseh, nekaj čisto drugega, kar opazujem po mestih. Medtem, ko je po mnogih mestih že čisto prevladal značaj Hitlerjevstva, se po vaseh silno drži duh legitimizma in avstrijska vlada si prizadeva na vse načine, da bi ta duh še okrepila. Ali njene akcije upadajo in danes je že večina Avstrijcev Hitlerjevcev.

Koliko komičnih prizorov sem n. pr. videl, ko so po mestih lovili ljudi, ki so bili obuti v bele nogavice! Kakšne procesije prireja vlada, samo da bi mogla pridobiti meščane na svojo stran. A vse skupaj prav malo zažleže. Mesta so protirežimska!

V delu avstrijskega podeželskega prebivalstva pa najde vlada izredno trdno oporo. To je predvsem po zapuščenih planinskih krajih, kjer živi prebivalstvo še življenje, kot pred 30 leti. Ljudje, bogaboječji in fanatični katoliki verujejo, da izvaja klerofašistični režim poslanstvo božje na tem svetu. V tirolskih hribih, v hribovskih degenerikah žanje Sušnik uspeh za uspehom. Predvsem pa je

ustanavlja nove in nove organizacije, z izključnim namenom vzdržati miselnost, ki je prijetna vladi. Ali tudi te organizacije so včasih leglo Hitlerjevstva in tako gre vse delo po zlu. Menda ni treba še posebej omenjati, da so vsi drogovci in drevesa ter celo uradna poslopja promazana s kljukastimi križi.

Stvar za sebe je legitimistična propaganda. Po mestih in občinah stolujejo in gospodarijo občinski sveti, ki jih je določila vlada. Zato je večina teh svetov vladi prijaznih in vsako oficijelno in neoficijelno naročilo vlade izvršijo. Ze pred časom je bila pričeta akcija, da bi vse občine izvolile Otona za svojega častnega občana. Akcija pa, čeprav jo je na tistem podpirala vlada, ni v celoti uspešna. Kajti vladi so se izneverili njeni lastni občinski odbori. Izvolitev so potem sporočili Otonu, ki je vedno promptno odgovoril z enako stiližirano zahvalo. Zelo so razširjene slike Otone, bivšega cesarja Karla, Franca Jožefa in drugih. Kolikor sem obhodil župnišče, povsod sem našel slike pokojnih vladarjev, najbrže po naročilu škofov, ki so vsi v službi legitimizma.

Tudi Cerkev in katoliška vera sta vpreženi v to propagando za brezmočno avstrijsko vlado. Prav cerkev je njena najmočnejša zaščitnica in to se ji dobro izplača. Vse, ki so poprej šle iz državne blagajne v prosvetne namene, gredo sedaj v blagajne škofij, ki denar porabijo kot vedo in znajo.

Pri vsem tem pa je splošno razpoloženje prebivalstva klavrno. Niti klevete proti tujim

državam (najrajši vzamejo na piko Jugoslavijo), niti denar, niti krasno besedičenje eksponentov vlade ne zaleže ničesar. Ljudje, ki so hodili po jugoslovenskih letoviščih in trgovski potniki, ki prodajajo svoje blago v Jugoslaviji, pravijo ljudstvu, kako se za 100 šilingov (850 Din) na mesec v Jugoslaviji že živi, dočim je v Avstriji minimum 200 šilingov. Ljudje, ki čujejo, da vsled neprijaznega zadržanja oficijelnih krogov naročuje jugoslovenska industrija in trgovina svoje potrebe sedaj v Nemčiji in da opušča nakupovanje na avstrijskem trgu, ne razumejo, kakšen smisel ima borba z Jugoslavijo, od katere bi imelo avstrijsko prebivalstvo lep zaslužek. Propaganda za Anslus doprinese svoje, nepopolnarni ukrepi vlade tudi in tako se avstrijsko prebivalstvo polagoma ali gotovo odtujuje vplivu Dunaja in če pride enkrat do Anslusa, v kar večina Avstrijcev trdno veruje, ne bo to povzročilo nikakih večjih notranjih pretresljev. Ljudje bodo v kratkem času spregledali, da je bil to edini logični izhod iz te krize, ki že leta tare sedanjo Evropo in se bodo udali v usodo, da bo mlajša generacija prišla na površje in da bo treba živeti hitreje in delavneje. Kajti sedaj se v Avstriji živi počasi, dela se nič, ljudje sanjarijo in si delajo iluzije in vlada si je stavila menda kot glavno nalogo te iluzije vzpodbujati.

Čitajte „Pohod“!

je izredno težko ozdravljiva, pri čemer ne omenjamo stroškov in izgube časa, in ker po navadi vodi do nerodovitnosti ali težke sprejemljivosti za nadaljnjo zanositev. Tako vidimo, da socialne indikacije, ki tako često in neodbranjeno silijo naše žene k splavu, seveda k tajnemu, zakonitemu, mazaškemu splavu, ne ubijajo samo mladega zaroda Jugoslavije, nego kar je gotovo še težje v svojih posledicah, odvezemajo tudi rodnost našim ženam. Žene, ki so izgubile rodovitnost, je zvečine

nikakor, niti operativno, ne morejo več dobiti, pa je tako še občutneje ubita naša življenjska moč, saj bi take žene ne mogle množiti našega rodu niti v socialno ugodnejših prilikah, ki vendar morajo priti k nam. Tako vidimo, da je proučevanje te povodni splavov danes naša nacionalna briga in da so socialne prilike našega življenja pretežke, da bi mogli resni ljudje izpustiti iz vida že načeto vprašanje odvrnitve naroda od tolikega splavljanja. —že

Po naši zemlji

Današnji številki prilagamo polnožnice za naročnino »Pohoda« ter prosimo vse naročnike, da jo čimprej poravnajo.

Liubliana

Z NAŠE UNIVERZE

Če pravijo, da se povsod giblje, se giblje seveda tudi na naši univerzi. Zlasti v zadnjem času se je zelo živo razgibalo ob priiki običnega zbora »Akcije za zgradbo univerzitetne knjižnice«. Ta občni zbor je bil res prava slika razmer na ljubljanski Aleksandrovi univerzi, ker je tu znova zasmrdel ves gnoj, ki ga na naši univerzi ni baš malo in ki ob vsaki priliki stopi na dan, da ga tudi javnost lahko malo povonja. Pri tej priliki so se seveda zopet lahko pokazali gospodje, ki jih dobro označuje naziv »Komsalonci« in ki nobene prilike ne pozabijo, da ne bi planili na dan s svojimi visokimi frazami o »demokraciji«, »samobitnosti« itd., itd., kar vse uporabljajo za to, da tovariše prepričujejo o upravičenosti in nujnosti svojega odrešiteljskega poslanstva in da pljujejo na vse, ki se jim pljuvati puste. Tako je s svojim gromovniškim glasom zakoljkal tudi g. Kokolj, ki se je na vse grlo in vsa pljuča trudil za to, da bi akademiki prevzeli njegovo idejo »Slovenskega tedna« točno tako, kot so si ga zamislili gospodje komsalonci, ki so si pod krinko borcev za pravice »zatiranega« slovenskega naroda nadeli »vzvišeni« naslov: Marksisti Aleksandrove univerze v Ljubljani. Toda to še ni bilo poglavito poglavje tega običnega zbora. Krik in vik je nastal šele takrat, ko bi se naj volil novi odbor Akcije. Pri tem so gospodje od obeh strani, ki so si hotele priboriti predsednika, razumeli boj za demokracijo tako, da se niso udarili samo z »uma« svetlim mečem in besedo, ampak so bili prepričani, da je treba za te svete »pravice« nastopiti vse drugače in to s pestmi, da je nastal ne samo boj, ampak mesarsko klanje. Pri tem so nekateri gospodje »komsalonci« izgubili tudi svoja očala, ker so bili mnenja, da bodo različne zakotne letaciče, ki se širijo po univerzi, lahko čitali tudi brez njih. Občni zbor se je moral prekiniti pred koncem, ker se katoliški in komsalonski akademiki na noben način niso mogli sporazumeti v tem, kdo naj bo predsednik Akcije in kdo naj po zgraditvi vseučiliške knjižnice nosi čast, da je v Ljubljani »postavil« mogočno stavbo vseučiliške knjižnice. V boju za pravice naših »zatiranih« kulturnoslovcev so se oglašali najrazličnejši govorniki, med katerimi je bil glas odstopajočega predsednika Ravniharja samo glas vpjokega v puščavi. Končno so sklenili, da naj se Akcija poslej ne imenuje Akcija za zgradbo vseučiliške knjižnice v Ljubljani, ampak Akcija za izpolnitev univerze kralja Aleksandra v Ljubljani.

Ta občni zbor je jasen dokaz za to, kako nekateri elementi na ljubljanski univerzi omadežujejo ta znanstveni zavod, ki nosi v svojem imenu Aleksandrova univerza časten spomin na Onega, brez katerega bi univerze nikoli ne bilo, kakor tudi ne univerzitetne knjižnice. Skrajni čas je, da se temu početju, ki niti malo ne služi akademskemu dostojanstvu v čast, napravi konec. Vse tako zvano »akademsko« delo na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani se je doslej izrabljalo le v korist nekaterih skupin, ki mislijo, da so edino upravičene strahovati na ljubljanski jugoslovnski univerzi. Kmalu bo prišel čas, ko bomo znanim goflačem, ki pod krinko demokracije in akademske svobode ter dela za slovensko kulturo širijo komunistično in separatistično komsalonstvo, zaprli umazane jezike za zobe. Ta čas ni več daleč!

Preprečili bomo, da bi naša univerza kot znanstveni zavod, ki nosi ime blagopojnega viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja, postala zatočišče različnih temnih elementov, ki celo pod zaščito nekaterih profesorjev širijo svoje zločinsko podtalno delo v državi, ki je dala Slovincem svojo univerzo kot najvišje priznanje. — in.

UMESTNA SPOMENICA

Hišni posestniki Karlovške in Dolenjske ceste ter bližnje okolice so predložili 7. decembra t. l. banski upravi spomenico, s katero so predložili vse pomanjkljivosti in mizernosti prometa na imenovanih cestah. Popolnoma upravičeno poudarjajo v njej, da je ureditev teh cest gotovo bolj nujna in potrebna kot razširjenje drugih, kar je predvideno in prično menda spomladi. Karlovška cesta, osobito cesta preko Dolenjskega mostu je danes najprometnejša točka na pragu Ljubljane, a najogabnejši del nje ležame Ljubljane, temveč celotne okolice, je pa ravno tudi ta točka tako ono stran kot tostran Dolenjskega mostu.

Obupne prometne razmere na tej progi kriče po spremembi in hišni posestniki kot stanovalci ob teh cestah prav tako pa tudi avtomobilisti in vozniki, ki uporabljajo to cesto, upravičeno zahtevajo, da se vendar že enkrat posveti vsaj nekoliko pažnje tudi temu delu mesta in da se spremeni slika zapuščenosti in zanemarjenosti, ki to vlada.

Maribor

Prejeli smo:

»Nedavno sem bil priča, ko so se vračali v domovino iz Avstrije izgnani naši ljudje, ki so bili tam že desetletja zaposleni. Kakor so

sami izjavili, pa so jih kar čez noč napodili čez mejo čez, vi ste Jugoslaveni pa nimate tu ničesar iskati. Pojdite v Jugoslavijo, tam je vsega v izobilju!

Ti naši ljudje so bili zaposleni v Avstriji kot marljivi rokodelci. Pa jih je še vedno ošabni sosed izgnal čez mejo brez tehničnih vzrokov. Brez sredstev in brez dela se ti režeji pridružujejo armadi naših brezposelnih!

Tako dela nemška Avstrija z našimi ljudmi! A Jugoslavija? Le redki so slučaj, ko se vzame dovolitev za zaposlenje in bivanje v Jugoslaviji državljanom nemške Avstrije. Mirno in brezskrbno uživajo življenje v dobro plačanih službah in s preziranjem gledajo na našo, še vedno ubogo, neumno rajo! Da bi zaprosili za naše državljanstvo, jim se ti na um ne pride, ker vendar mrzijo vse, kar je naše, le dobrega mastnega kruha ne, ki ga odjedajo našemu človeku. Tu v Mariboru in okolici, kakor tudi po vseh industrijskih krajih v celi naši banovini še vedno mrgoli takih tujcev, katere bi morale naše oblasti že davno napoditi čez mejo! Za vsakega našega izgnanca napodimo deset tujcev čez mejo, pa bodo naši ljudje imeli dovolj kruha!

Te budalosti in žalostne zablude ter toleriranja tujcev pri nas mora biti vendar že enkrat konec!

Opomba uredništva: V našem listu smo že neštetokrat žigosali te naše prilike v tem oziru in h gorenjemu dopisu nimamo ničesar pripomniti.

Novo mesto

Na članek v »Pohodu« o fašistovskih čepcah smo Novomeščanke postale prav pozorne. Nekaj laškega okusa se je že hotelo prilitihotapiti k nam, pa je o pravem času prišlo svarilo. Zelo smo »Pohodu« hvaležne in seveda popolnoma soglašamo z njim. Krepko je zamahnil, pa je tudi zaleglo. Ko sem bila v Ljubljani, onih čepic je nisem več mogla opaziti, tako hitro so izginile. V žensko obrambo pa moram reči, da niso vse ženske take, da bi brez premisleka in kritičnosti na glavo natikale vsakršno prismodarijo. Brez-pogojnih modnih pupk imate v velikem mestu več kot v provinci in tem prav privoščim, da ste jih nekoliko okraščili.

Po ljubljanskih izložbah sem opazila prav čedne in okusno izdelane klobučke, ki imajo tako izrazito linijo šajkače, da so mi kar všeč. Če že naj bo tako, potem je pač umestno, da »damice« dajo tem prednost pred fašistovski-mi kapami, ki jih pri nas ženske ne bi smele nositi, če imajo vsaj toliko ponosa in narodne zavednosti kakor je za nohtom črnega.

Nikakor mi pa niso všeč tirolski klobučki, ki sem jih tudi videla v ljubljanskih izložbah. Neokusni so po obliki in po barvi. Menda ne bo nobena Slovenka tako nespametna, da bi si kaj takega posadila na glavo. Čudim se le, da take stvari sploh pridejo v izložbe. Res, da je »kšeft« končno le »kšeft«, ampak tako daleč stvar le ne sme iti kot žalibog gre. Ko sem v izložbi zagledala ono tirolsko »nemožnost«, si nisem mogla drugega misliti, kot da dotičnemu trgovcu ni samo za groše, nego da se hoče tudi norčevati iz tistih, ki nimajo smisla in okusa.

Planina

V zadnjem »Pohodu« smo omenili narodne dame, da so pripeljale preko meje skoraj poln avto v tujini nakupljenega blaga. Ker se je hotelo to naše poročilo razlagati kot nekak očetek na naslov tu-kajšnjih carinskih organov, izjavljamo, da nismo imeli niti namena, niti povoda očistati tem, zelo vestnim uradnikom kakršnokoli nepazljivost v izvrševanju službe.

Trbovlje

Sv. Barbara in drugo. Za novoletno številko našega glasila Ti hočem, dragi urednik, tudi jaz kot preprost rudar sporočiti nekaj svojih misli, ker sem mnenja, da je že skrajni čas, da tudi mi aktivno posežemo v razna vprašanja — predvsem delavska — da nas valove marksizma in »levosti« ne zanese predaleč, v nepopravljivo škodo nas vseh. Povod temu je v 99. številki »Delavske politike«, kjer zlobno opisuje proslavo praznika sv. Barbare. Ne bi odgovarjal radi tega praznika, ker je pač tradicija rudarjev in skoraj vsak stan ima svojega patrona, ne radi pobožnosti, ampak, da združijo vse svoje pripadnike na gotov dan v istem stremljenju. V članku je pa naperjena ost proti prireditelju in jaz vem, da dopisniku ne bi bilo prav, če bi ta proslava po svoji udeležbi bila klavrna, kakor mu sedaj ni prav, ko je bila lepa in velika. Proslavo pač niso vodili oni, kateri imajo po njihovem mnenju monopol nad vsako delavsko prireditvijo. Dopisnik si pač želi, da bi vse delavstvo drvelo le za njimi in v ta namen agitira celo, da bi tistih borih 30 Barbara dinarjev znosili za marksistično organizacijo in »Delavsko politiko«. A tu je gospodin v zmoti, ker mi dobro vemo, da je zboljšanje položaja našega delavstva mogoče le v enotnem organiziranju vsega delavstva na temelju nacionalnega principa. V nacionalni državi — nacionalno delavstvo! Dokler do tega ne pride in prišlo, bo gotovo in nevzdržno — in nas bodo farbali ti gospodje s svojo »Delavsko politiko«, bo za delavca slabo in zgodilo bi se celo lahko, da bi nam kasirali naš Barbara dinar...

Pri tej priliki sem se zamislil v Zolajev roman »Germinal«, kjer ta veliki francoski pisatelj točno opisuje življenje rudarjev. In

Iz uredništva

Našim naročnikom in čitateljem!

V številki 34 »Pohoda« od 25. novembra 1935 smo javili naročnikom, da bo izhajal »Pohod« začasno le vsakih 14 dni, da bomo skušali čimprej preiti zopet na tedensko izdajanje »Pohoda« in da bomo dotlej prilagali naročnikom naš mladinski list »Našo voljo«.

Uredništvo sporoča naročnikom in čitatelcem, da bo od novega leta dalje izhajal »Pohod« mesečno trikrat, t. j. s 1., 10. in 20. dnem vsakega meseca. Dokler bo izha-

jal »Pohod« le na štirih straneh, bodo dobivali naročniki tudi v bodoče »Našo voljo« kot brezplačno prilogo.

Zagotavljamo vse svoje prijatelje, da bomo v kratkem »Pohod« izdajali v povečanem obsegu in urejevan tako, da bo zadovoljil v polni meri vse želje naših prijateljev.

Naročnina ostane kljub temu ista kot doslej.

Pismo „Pohodu“ iz Zagreba

Prejeli smo sledeči dopis iz Zagreba: V 36. številki Vašega cenjenega lista z dne 23. decembra 1935 ste priobčili v žolčnem koticu notico »Fotoamaterji, pozor!« Satirična vsebina tega dopisa vsebuje posebno za našo državo strahotno resnico, s katero je treba seznaniti širši krog naše javnosti.

Danes sem star 62 let. Od 20. leta dalje se bavim s trgovino. V tej dobi sem bil dvakrat na robu popolnega propada le po zasluzi zločinskih manipulacij Židov-konkurentov. Tako kot meni in še mnogo huje se je godilo celi vrsti mojih trgovskih tovarištev, v isti meri trpi ves naš narod pred tem od Boga zapuščenim in širom sveta raztepenim ljudstvom. Globoko sem prepričan, da bi v tej naši

zemlji že davno vladal red, da bi naš narod že imel gospodarsko urejeno domačijo in da bi bil sporazum med nami vsemi že davno dosežen — če bi sploh kak ne-sporazum še obstojal — ako bi ne kalili naših vodá židje, ki iz tega kaosa vlečejo največji dobiček.

Gospod urednik! Dovolil sem si nakazati Vam znesek 2000 Din, ki jih uporabite popolnoma svojevoljno v smislu Vašega poziva fotoamaterjem. V veliko uteho mi bo, če bom mogel vsaj po sliki spoznati kakega Žida, o katerem si bom lahko ustvaril drugačno mišljenje, kakor ga imam sedaj o njih.

V Zagrebu, 24. decembra 1935.

I. V.

Natečaj!

Uredništvo „Pohoda“ razpisuje nagrado Din 2000- (dvatisoč dinarjev) za najboljšo sliko tistega Žida, živečega v Jugoslaviji, ki si s težkim ročnim delom služi svoj svakdanji kruh

Slika mora biti jasna, pripravna za reprodukcijo in mora predstavljati tipičnega Žida pri njegovem delu.

Fotografije, ki jih bo uredništvo sprejelo, bo ocenila posebna žirija.

Natečaja se lahko udeležijo vsi jugoslovnski fotoamaterji razven Židov samih. Fotografije, označene le z geslom, je treba odposlati najkasneje do 1. februarja 1936 na naslov: Uredništvo »Pohoda«, Ljubljana. V priloženi zapečateni kuverti je treba priložiti točen naslov pošiljatelja, kot dokaz, da je slikana oseba v resnici pravoveren in čistokrven Žid pa uradno potrdilo oblasti področja, v kateri ima slikana oseba stalno bivališče:

1. da je slikana oseba iz čiste, nemešane židovske rodbine;
2. da je židovske veroizpovedi;
3. da se je s težkim ročnim delom preživljala že najmanj eno leto pred razpisom tega natečaja;
4. da se s tem delom preživlja še danes.

Uredništvo jamči za popolno diskrecijo pri slikah, katerih avtorji ne želijo biti imenovani.

Nagrajena slika s pravico reprodukcije preide v popolno lastništvo uredništva »Pohoda«.

Uredništvo „Pohoda“

zdi se mi, da se vse to vrši danes, tako živo je pisano. Toplo priporočam to knjigo in naj bi romala v roke naših rudarjev, kateri streme po napredku in izobrazbi, da bi na podlagi te prišli razmišljati o svojem položaju. Uvideli bi, da ne rabimo Rasenerjev, niti Plišartov, najmanjše pa Štefanov... Le v naši slogi je moč, v slogi, katera se naslanja z vsem sreem na našo državo, na našo svobodno uedinjeno domovino.

Opomba uredništva: Z zadovoljstvom pri našamo to pismo iz Trbovelj, ker nas veseli, da čita naše delavstvo dobre knjige in o njih vsebini razmišlja. Izobražen delavec ne bo nikdar dostopen za razna nazadnjaška gesla in fraze. Želimo vsem rudarjem srečnejše novo leto!

Ptuj

NEKAJ O SLOVENSKI MATICI

Dovolite, gospod urednik, da v Vašem listu izrazim svoje mnenje in nekaj misli o delu Slovenske Matice, ki ga ta vrši z izdajanjem slovenskih knjig. Hotel bi pri tem javnost opozoriti na nekatera dejstva, ki vsakomur očito upadajo v oči, da se jim nikakor ne more izogniti. Kot naročnik Slovenske Matice mislim, da o njej lahko napišem nekaj besed.

Letos je Slovenska Matica izdala lepo knjigo, ki bi lahko bila koristnejša, če bi bila pisana objektivno in brez strasti. Ta knjiga pod naslovom: »Veliko pismo slovenske duhovne združbe« je zgodovina Slovenske Matice, odkar se je porodila prva zamisel nje ustanovitve pa do pravega pričetka njenega delovanja.

Cilji, ki so si jih stavili Matičarji, ki so se kot čebelnice zbirali okoli te svoje prve večje in pomembnejše kulturne ustanove, so bili predvsem izdajanje knjig, ki bi služile ne le v podok slovenskemu ljudstvu, marveč tudi v podporo slovenskim pisateljem. Danes, po tolikih desetletjih se zdi, da predsedstvo Slovenske Matice pozablja pravi pomen Matičarjev. Mogoče se tega tudi zaveda, hoteli si je osvežiti pojme o nalogah Slovenske Matice in izdala je poprej omenjeno knjižico izpod peresa Joke Žigona.

Denar, ki ga je izdala Slovenska Matica za to, da je tiskala romane iz tuje književnosti, bi lahko plodneje naložila v podporo domačih pisateljev, recimo s tem, da razpiše literarne nagrade in nagrajene knjige izda.

Slovenska Matica je lastnica vseh Slovencev, ne samo politikov, ki se zbirajo okoli njenega načelstva in bilo bi umestno, če bi to načelstvo poskrbelo, da služi Matica svojim pravi namenom!

Matična pravila so taka, da so menda možne intabulacije na njeno predsedstvo. Tako sliko nam vsaj izdaja dejstvo, da se to predsedstvo že leta ni bistveno izmenjalo in da v njem sedijo prav za prav vedno isti ljudje.

Skraini čas je, da se naša javnost pozanima tudi za Slovensko Matico, ki še daleč ne prispeva onega deleža naši kulturi, kot bi ga morala. Da bi pa bila Slovenska Matica ustanova, kot je n. pr. »Matica Srbska«, ki v svojem »Letopisu« podpira jugoslovensko stremljenje, tega si še misliti ne upamo, vsaj toliko časa ne, dokler ne bodo povsod izvedene spremembe, ki so že zdavnaj nujno potrebne!

Tržič

Naš čas je res čuden. Vse se izpreminja in kar je včeraj že bilo mrtvo, danes zopet stopa v življenje. Tako se pri nas zadnje čase veliko govori o tem, da se bo zopet poklicala v življenje Okrajna obrtna zveza za Tržič in okolico, ki je bila nekoč razpuščena. Vsekakor so različne obrtne zveze obrtnikom zelo v korist, seveda, če so osnovane na pravi podlagi. Pri vsem tem zopetnem obujanju mrtvih pa se nam zdi, da se lepo zamišljena stvar včasih vendarle spodnese in da nastane iz nje vse kaj drugega, kakor je bilo namenjeno in določeno. Kot Tržičani iskreno pozdravljamo vsak zdrav poskus, da bi se položaj našega obrtništva, ki zaradi krize zelo hira, na en ali na drugi način izboljšal in da bi se obrtnikom pomagalo doseči vsaj del tiste stopnje, na kateri so se nahajali nekoč. Važno je, da pri takih različnih organizacijah, zlasti obrtniških, kakor je Okrajna obrtna zveza za Tržič in okolico, ima okoli sebe ljudi, ki hočejo resno delati na izboljšanju, ne pa v ta čisto stanovska društva zanašati svoje strankarske strasti in pohlep po odborniških mestih. Le na ta način bi bili mi tržički obrtniki pripravljeni sodelovati v katerikoli strokovni organizaciji, ki naj bi ji bil namen reševati vprašanja, ki danes tarejo našega obrtnika, pri nas — tržičkega. Zato bomo tudi razvoj Zveze, ki bo po praznikih imela svoj novi občni zbor, budno zasledovali, da se je ne bo na kakršenkoli način izrabljala, kakor se to rado dogaja in se je dogajalo.

Učiteljski koledar JUU za 1936. leto izide v založbi Jugoslovanskega učiteljskega združenja 1. januarja. Poleg koledarskega dela vsebuje vse poštne tarife, najnovejšo uredbo o osebnih in rodinskih dokladah, nov učni načrt in program za osnovne šole, pravilnik o vršenju verske dolžnosti, cene prevoznih sredstev, razne statistike, opominjevalce itd. — Cena koledarja je določena na Din 12.—. Tiskan bo v omejenem številu in se pošlje samo naročnikom proti povzetju. Ekspedicijo izvrši knjigarna Toše Jovanovića in Vujića iz Beograda, Zeleni venec. Naročila sprejema Učiteljsko združ., Beograd, Kralja Milutina 66. Zaradi manjše poštne in olajšanja ekspedicije se priporoča, da si učiteljsko naroča koledar v skupinah.

ADRESAR

Tiskovna založba o. r. z. z o. z. v Mariboru je izdala »Veliki adresar za mesto Maribor, Celje, Ptuj ter občin bivše mariborske oblasti«. To edicijo moramo kot nacionalno glasilo z največjim veseljem pozdraviti, ker je ta edicija najlepši dokaz, kako deplasirana je propaganda, da je ozemlje okoli teh mest »nemški Kulturboden«. Adresar nam najlepše pokaže, koliko vitalne sile predstavlja naše gospodarsko, kulturno in socialno življenje, koliko industrije, trgovine in obrti, socialne in kulturne organizacije ima to ozemlje, česar vsega ne bi bilo, če ne bi bival tod res samo naš narod. S to knjigo je najlepše dan odgovor nemški propagandi, ki še zmeraj bruha iz sebe propagandne brošure in hoče kovati kapital z bivšimi renegati.

Posebno poučen je seznam prebivalstva mesta Maribora, iz katerega se vidi, da so nemško navlako tvorili v bivši Avstriji le privandran nemški uradniki, ko so ti izginili, je izginilo tudi navidezno nemštvo.

Adresar zato toplo priporočamo, posebno našim uradom in občinam, ker je knjiga res zelo priročna in nam da vpogled v vse naše nacionalno in kulturno življenje.

Tiskovni založbi v Mariboru moramo samo čestitati, posebno ker poznamo njeno nesebično delovanje za povzdigo naše kulture na severni meji.

NAŠ VAL

Ob zatonu starega in ob pričetku novega leta prinaša ilustrirana tedenska revija za radio, gledališče, film in modo »Naš val« poročilo o stanju, v katerem se nahaja naša celokupna radiofonija. Sploh je povečana noveletna številka tega našega izvrstnega tednika izredno pestra. Josip Fran Knaflič je prispeval izredno posrečeno reportažo »Zena s čarobnimi očmi«, Gustav Strniša priručno pesem »Zimska noč v Bohinj«, Josip Ribič duhovito satiro »Skrlatinska«, Mihali Zoščenko hudomušno črtico »Junak«. V tej številki se nadaljujeta in zaključujeta ruski roman iz dobe revolucije v Srednji Aziji in Goldonijska klasična komedija »Krečmarica Mirandolina«. Zanimivosti iz domače in svetovne radiofonije, radijska abeceda, modne novosti, filmske in gledališke slike zaključujejo redakcijski del lista, kateremu je priložena še 32 strani obsegaajoča priloga s točnimi programi vseh evropskih radijskih postaj. »Naš val« ni le najboljša in najprestejša slovenska revija, je tudi najcenejši tednik. Mesečna naročnina znaša komaj Din 12.—. Pišite še danes na upravo radijske revije »Naš val«, Ljubljana, naj Vam takoj pošlje brezplačno in brez obvezno na ogled eno številko.

Šrečno novo leto

ž e l e :

Bleiweis Franc
trgovina in gostilna
Izlake

Drnovšek Ivan
gostilna
Zagorje

Fincinger Ognjeslav
kovač
Šklendrovec

Košir Štefan
mesar
Zagorje

Mrnuh Polde
trgovina
Toplice

Müller Viktor
trgovina
Zagorje

Vodopivec Stanko
krojač
Zagorje

Nadaljevanje vožil na 6. strani

ŽOLČNI KOTIČEK

BESEDA JE MESO POSTALA...

Poziv fotoamaterjem torej le ni bil kar tja v en dan. Danes razpisuje uredništvo natečaj. Ker bi pa rad obvaroval naše fotoamaterje pred zablodami, približujem tu sliko nekoga Žida, ki se sicer tudi preživlja s krampom in lopato, le da vihte to orodje njegovi delavci. Takšna slika seveda ne bo dobila prve nagrade! A. Z.

OGIBAJ SE TUJK!

Da ne bo pomote takoj v začetku ugotavljam, da imam v mislih le izraze, ki se uvajajo pri nas od narodov, ki ne žive v našem državnem okviru. Gled domačih tujk, to je onih izrazov, ki so sicer lahko tudi v rabi pri naših dobrosrčnih Dolenjcih ali Belokranjcih, pa le preveč diše po besedah, ki jih uporabljajo tudi bratje Hrvatje in Srbi, vas nisem hotel opozarjati. Te bodo itak kmalu izstrebile, saj se naši jezikoslovci dovolj mučijo in ce treba ustvarjajo nove, čistokrvne izraze ter jih z žigom »Made by the University of Ljubljana« ustoličavajo s »Slovenskimi slovarji«.

Tudi ne nameravam pričeti na tem mestu borbo proti tujkam. Samo opozoriti hočem na en slučaj, ki se mi zdi važen in prepričan sem, da mi bodo bralci hvaležni.

Gre za dve tujki, ki zvenita močno slično, vsled česar tudi obstoji nevarnost zamenjave. Ti dve besedi sta: tonzura in cenzura. Da v bodoče ne bo zamenjave, dovolite mi sledeče pojasnilo.

Tonzura je umetno ustvarjena pleša na glavi moškega bitja, ki z njo preneha biti civilist in postane duhovnik.

Kako se tonzura naredi je vseeno. Lahko bi se napravila tudi na ta način, da se zapleče stesilo v sredo glave in opiše večji ali manjši krog — pač po potrebi in okusu, a predvsem po predpisanih odredbah reda, kateremu pripada lastnik glave. Čim je krog očrtan, stopijo v delo škarje in za njimi britev.

Tonzuro brije brivec. Vendar pa on ne odgovarja za obliko in velikost praznine v »rastlinstvu« glave.

Cenzura imenujemo obvezno pošiljanje tiskanih strani čar pisja, revij itd. v pregled oblastem.

A. Z. Cenzuro izvršuje državni pravnik. Vrši jo po predpisanih odredbah, ki pa se večkrat spreminjajo. Vendar pa cenzura izgleda vedno enako.

Sicer pa pri nas ni razlike med tonzuro in cenzuro. Tonzura na plešasti glavi starega duhovnika na primer ne pride do izraza, dočim na glavi mladega kodrastega patra napravi sliko opustošenja. Ravno tako cenzura starištvu, medtemu listu ne pusti vidnih znakov, dočim zapusti mladim, borbenim listom žalostne praznine.

Tonzura napravi iz najbolj grešnega človeka pobožnega cerkvenega moža, cenzura pa vpliva enako na časopisje.

Sicer pa obstoje še druge skupnosti tonzure in cenzure, ki čestokrat dokazujejo neko določeno spopolnjevanje. Ravno vsled tega nujno opoznamo čitatelje, naj bodo pri uporabi teh tujk zelo previdni. Smešno bi se namreč čulo, ako bi kdo rekel: »Glej kako ima tale pater cenzurirano glavo! Ali pa: »Danes je »Pohod« bržkone tonzuriran!«

To niso sicer ravno bogve kakšne napake, ali vendar je neprijetno, če se komu na ta način zaleti. A. Z.

INTERVJU S PREŠERNOVO MUZO

Ker je Kidričev »Prešern«, ki ga izdaja Tiskovna zadruga, že od 1. 1933 »skoro« dotiskan, a ga še do danes nihče nima v rokah, smo prosili pojasnila pri Muzi:

»Kdaj dobimo Kidričevega Prešerna, ki ga že dve leti pogrešamo?«

Muza: »Prešerna ne bo nič manj, če ne bo »Prešernac«. Prešeren France in Ljubljana sta nerazdružno zvezana. Ko bo regulirana vsa Ljubljana, bo dotiskan Prešerin. Odloča torej podjetje Dukić in drug, ne »Tiskovna«.

»Kaj pa s kelnericami onih gostiln, ki so prišle v Veliko Ljubljano?«

Muza: »Da, kelnerice so glavno poglavje prešernostvstva. Tudi okoliške bodo prešudirane, ker se ne sme niti ene izpustiti! Za to pa je časa, dokler se ne zdebele breze ob našem spomeniku!«

KDO IMA PRAV?

Frtačkov Gustl in Kurenčkova Neža sta se pošteno sprla o pravem pomenu besede »radikalno«. Frtačkov Gustl je trdil, da je ta beseda sestavljena iz ene srbske in ene slovenske besede, in sicer radi tega, da politična grupa lahko na ta način manifestira edinstveno voljo vseh svojih članov po celi državi.

Kurenčkova Neža je temu odločno ugovarjala. Ona je mnenja, da je beseda »radikalno« brez dvoma čisto srbska beseda in ne skrupulo srbske »radi« in slovenska »kalno«! A. Z.

OPOZORILO!

Vse zaljubljene gospodične in gospe, zaročenke in poročene dame vljudno opozarjamo, da ne nasedajo obljubam svojih srčnih asov, v kolikor se tičejo poklanjanja neba ali posameznih zvezd. Točno smo informirani, da je del neba, ki se vidi ponoči, rezerviran od gg. dr. Marušića, Puclja in dr. Puca, ki so pripravljeni to darilo pokloniti g. ministru dr. Kramerju, če jim odpusti njihove »grehe« in jih sprejme pod svoje okrilje.

Poleg teh gospodov ga snemajo iz tečajev tudi naši Mačkovi, da ga odneso v Zagreb.

O dnevnem nebu pa sploh ne govorimo. Ta je bil od nekdaj rezerviran od vsakokratnega režima za narod!

Cenjene dame! Naženite svoje izvoljence z mokro cunjjo, če Vam prično obljubovati nočno nebo ali samo en del njegovega inventarja — posamezne zvezde, ker Vam obljubujejo nemogoče stvari! A. Z.

PROŠNJA PTICARJEM

Nad prebivalce Kopitarjeve ulice in ostalo okolico Jugoslovanske tiskarne je nenadoma prišla silna nadloga. Neprestano, noč in dan se oglašja mrliška pesem neke sove, ki grize živce zdravim in bolnim. Oglašja se zjutraj in zvečer. Čuje se iz ropota avtomobilov in vozov in prekriči najhujše ponočne kričaje. Če si človek navije radio, se šment zopet oglašja in mnogo glasneje kot ljubljanska kukavica.

Bog sam ve, odkod se je pritepla! To končno tudi ni važno! Važno pa je dejstvo, da imamo v svoji sosesčini težke bolnike, ki jih muči poleg vseh ostalih bolezni še babjevnost. Žalostno zavijanje te nočne pošasti jim je vzelo vsako spanje, ker so prepričani, da jim naznanja skorajšnjo smrt. V to smo začeli verovati že tudi vsi sosede.

Ali bi se ne našel kak ptičar po poklicu, ki bi hotel nastaviti limanice? Seveda bi moral uporabiti poseben lim za to sovo. Navaden ne zaleže! Pred kakimi dvema leti so jo poskusili loviti z njim v Knafljevi ulici, pa je popolnoma odpovedal! A. Z.

UMESTNI UKREPI

Radi stalno naraščajoče mačje nadlege se vrše na merodajnih mestih resna posvetovanja, kako bi se odpravilo temu zlu!

Kakor čujemo iz zanesljivih virov, se namerava uvesti splošni kontumak. Splošno obveznost nošnje nagobčnikov se smatra tudi kot najsigurnejše sredstvo proti eventualnim izbruhom besnosti.

Izdelovalce nagobčnikov opozarjamo, na to konjunkturo, ki se jim obeta! Svetujemo jim pa, naj se ne zalagajo z novim blagom, ker bo nagobčnik iz stare bodoče žice prav tako dovoljen, ako ne bo imel celo prednost! A. Z.

MAČKI IN SNEG

Predvkljavno slabo zimsko vreme je napotilo vodstvo Mačkove skupine, da odpove vsa zborovanja in združevanja, dokler se vreme ne popravi. To presoja eni kot znak slabe odpornosti obleke in opank hrvatskega kmeta zoper mrz in plundro, —

drugi kot nerazpoloženje raznih profesorjev in drugih kmečkih vodnikov za zimsko izlete in govornice, — prirodoslovci pa eno kot drugo najodločnejše demantirajo iz naravoslovnega vidika, češ, da velja za vse mačke en in isti prirodni zakon, da do marca počivajo... Sele marca prične življenje v njih krvi.

TEKMA V »POBOŽNOSTI«

Med »Slovincem« in »Jutrom« se je vnela ostra borba, komu gre prvenstvo v pobožnosti: Kinu »Matic« ali kinu »Union«. V Unionu so vrteli film »Ljubljenec vseh žena«, v Matici pa »Križarjev«. Slovincu so »Križarjev« preveč protestantsko pobarvani, »Jutru« pa »Ljubljenec vseh žena« sploh neprimeren za Božič.

Kar ganljivo je čitati to polemiko naših kinematografarjev! Tembolj ganljivo, ker ni mogoče dvomiti o notranjem prepričanju bojujočih se strank in ni dvoma, da so pri tem vse eventualne zahrbtnje misli s trgovskim ozadjem izključene!

Samo na ta način ne bomo prišli na čisto in obiskovalci kinematografarjev ne bodo vedeli, na kateri strani je več pobožnosti. Mi bi predlagali bolj uspešno dokazovanje, ki mora razjasniti stvar do dna!

Naj se pozove glavnega junaka »Ljubljenca vseh žena« Jana Kiepuro, da predloži vse svoje spovedne listke lastniki kina »Union« gg. Kham in drug, a z druge strani gg. dr. Brežigar in drug. Če bo listkov preveč za štetje, jih bomo pa tehtali! A. Z.

TERDO ČERNO SERCE

Vatikan, ki sicer ne sodeluje pri abesinski civilizaciji, je potom belgijskega predsednika van Zeelanda predlagal v Londonu, da v Addis Abebi vsaj za božič ustavijo ofenzivo in druge sovražnosti na abesinskem bojišču, da bi tudi tam mogla doneti v miru prelepa angeljska pesem: »Mir ljudem na zemlji!«

Vatikan na žalost s posredovanjem ni imel sreče. Abesinski veljaki so namreč trdili, da predlog za premirje o božiču ni originalna ideja Vatikanu, nego najbrže doslovna kopija želje maršala italijanske afriške armade g. Badoglija!

G O S P O D A R S T V O

Ozrmo se v leto 1935 in pogledimo v leto 1936!

Kaj bi se ozirali in kaj bi se trudili pogledati naprej, saj nič ne pomaga — bo reklo mnogo čitateljev. Pa vendar ni tako. Oziranje naprej in gledanje v bodočnost, oboje je potrebno, da se zavemo, kako je bilo in kje smo, ter da skušamo ugotoviti, kako bo v bodoče, da če že ne upamo na zboljšanje, pa se vsaj po možnosti varujemo škode in raznih zablod.

V Angliji se je tekom l. 1935 konjunkturna izboljšala, zlasti se je poživela stavbna podjetnost. Novih znižanj mezd ni bilo, pač pa nekatera povišanja, zaslužek in življenjski standard kljub še nekoliko brezposelnosti v glavnem ni nazadoval, vsled pocenitve živl se je celo izboljšal. Skrbni povzročata kolikor toliko še tekstilna industrija in premogovništvo.

V Franciji je bil ta proces izboljšanja počasnejši, toda viden je. Frank je bilo treba s tujo pomočjo podpirati.

V Nemčiji so stvari krenile mnogo na boljše, brezposelnost je malo manj kot odpravljena, zaslužek in življenjski standard se je dokaj izboljšal, tesna pa je zaloga deviz.

V Italiji so se radi abesinskega spora pojavile motnje v narodnem gospodarstvu. Dasi se je zaradi jake zaposlenosti vojne industrije brezposelnost skoraj izgubila, pa je vsled neuspešajočih državnih dohodkov in zelo visokih vojnih izdatkov posledica v tem, da se je diskontno stopo moralo znatno povišati na 5%. Tudi notranja posojila, četudi nekoliko prisiljena, ne gredo gladko. Valuta je nazadovala. Kupna moč prebivalstva je vsled tega in radi izvajanja sankcij močno nazadovala, baje za 43%. Italija pa tudi sama od sebe izvaja boj kot tujega blaga, kar za tiste narode, ki so imeli z njo živahnije gospodarske stike — ni vseeno.

Češkoslovaška in Avstrija sta komaj obdržali svojo valuto in zavirali nadaljnje poslabšanje ljudskega zaslužka. ČSR je začasno celo mogla zaznamovati neko poživitev gospodarskega življenja vsled dokajšnje zaposlenosti pri vojnih dobavah Abesiniji. Isto velja za Avstrijo glede na dobave Italije.

Madžarska si je z izvozom nekam dovolj dobro opomogla.

Poljska je kot bližnja sosedja Nemčije potom trgovinskih pogodb dosegla neko olajšanje neprijetnega stanja, posebno odkar je na krmlju strokovnjaški režim z narodnogospodarsko uvaževano osebnostjo Kwiatowskega kot vodilno osebnostjo v gospodarskih ukrepih režima.

V raznih evropskih državah ob Severnem in Vzhodnem morju so se prilike tudi

izboljšale, stvari več ali manj nekako normalizirale, v njih več v drugih manj, kakor pač leži in imajo bolj ali manj svoje gospodarstvo urejeno in povezano z Anglijo, Francijo ali Nemčijo, ali s prvo in drugo, ali s prvo in tretjo, ali drugo in tretjo itd.

Rumunija in Jugoslavija pa sta še vedno v težkem položaju. Denarja ni, izvoza ni. Posebno mi to dovolj težko občutimo. Italija, ki je redoma bila odjemalka več kot 1/4 našega izvoza, nam je začela favorizirati Madžarsko na čim dalje večjo našo škodo. Sedaj so prišle še sankcije, ki nobene članice Društva narodov tako trdo ne zadevujejo kot ravno Jugoslavijo, ki je ob že itak slabih razmerah južnovzhodnega evropskega kota izgubila največjega svojega odjemalca ne samo za agrarne, nego tudi za rudniške dobrine. Če bomo znali, bomo nekoliko odduška našli v agrarnem izvozu v Nemčijo, zlasti v izvozu govedine in tele, ker so v Nemčiji radi slabe krmske letine in omejitve uvoza močnih krmil poklali več živine kot bi jo sicer. Poleg tega Nemčiji manjka polovica potrebne količine masti, ker so znatno zreducirali prašičerejo, ki pa bo kljub temu do konca marca 1936 zopet na normalnem številčnem stanju. Pričakovati je, da bo Nemčija od nas mogla kupovati največ le »blago za blago«, ker ni verjetno, da bi za obsežnejši uvoz imela dovolj deviz. Trenutno ni jasno videti, kje in kako bi dobili nadomestilo za izpade Italije kot največjega našega odjemalca. Pa tudi, če se sankcije ne bi poostrele, nego bi ponehale in bi Italija bila voljna zopet od nas kupovati, ni pričakovati hitrega izboljšanja, ker se je s svojo afriško avanturo tako oslabila, da si kljub zbirkam »zlata za železo« ne bo mogla vzdržati svoje valute in si brez tuje finančne pomoči ne bo mogla sama pomagati na noge.

Leto 1936 nam ne more vzbujati posebno razveseljivih nad, ako na kakršenkoli način ne najdemo odduška stanju, ki je povzročeno z izpadkom gospodarskega sodelovanja Jugoslavije in Italije. Ne moremo reči, da možnosti za to ne bi bilo.

S temi vrsticami mislimo, da smo vsaj v glavnem gospodarski javnosti natočili čistega vina in jo opozorili, da mora vsak posameznik dobro vzeti svojo glavo v roke in jo obdelovati tako dolgo, da mu bo povedala, kaj in kako mu je v bodoče ravnati, da ne zapade v slabši položaj kot ga je imel v l. 1935.

Naša prijateljstva in naša zvestoba do Društva narodov nas stanejo tako veliko, da bo treba misliti na nadomestila za do-prinešene žrtve.

K predlogu novega združnega zakona

Osnutek novega združnega zakona je predložen narodnemu predstavništvu. Glede tega osnutka zakona je prišlo do ostrih nasprotij, zlasti med kmetijskim zadrugarstvom in zastopniki trgovine ter industrije. Zadrugarstvo se vsled resolucije, ki je bila na seji vseh trgovskih in industrijskih zbornic države v Beogradu sprejeta v dneh 26. in 27. novembra 1935 ne čuti samo nekako prizadeto, nego naravnost žaljeno. »Zemljoradniška zadruga« z dne 15. decembra 1935 namesto običajnega uvodnega članka prinaša na prvi strani kratek debelo tiskan odziv, na zadnjih štirih straneh pa jekel članek kot odgovor na omenjene resolucije, v katerem pisec trgovce ter industrijalce kar naravnost nažene s parasiti.

Kaj je na vsem tem? Dasi je možno, da so trgovci ter industrijalci v oni resoluciji mislili pred vsem na sebe, je pa vendar res, da v združništvu ni vedno vse prav in idealno. A to ni tako po krivdi zadrugarstva. Ono ne more za to. Imamo podjetja, ki se pod združno krinko okorišajo z raznimi povlasticami, v resnici pa niso nič drugega kot ostala zasebna pridobitniška podjetja, ki stremijo za osebnim dobičkom lastnika, odnosno za osebnim dobrotojo par posameznikov, ali pa pod združno krinko na drug način eksploatirajo narod na način, ki ga ne moremo imenovati, da ne bi bili zaplenjeni. V kolikor gre resolucija poslovnih udruženj predaleč, je ne moremo odobravati, res pa je, da z ozirom na zaostalost kmetstva in na pojave kakor smo jih ravnokar navedli, v gotovih namerah ni tako neumestna. Nismo za to, da bi se na korist poslovnim zasebnim pridobitnikom odrekla združništvu pomoč države. Smo pa za to, da tudi v združništvu pride več reda in jasnosti ter, da se iz njega odstrani vse, kar vanj ne spada. S tega vidika moramo reči, da so bili prejšnji združni zakoni za naše razmere pomanjkljivi, ker so se delali preveč pod voljo in upoštevanjem pretirane partizanstva, pa se nam tudi sedanjí osnutek združnega zakona, ki je predložen narodnemu predstavništvu, ne zdi najboljša ure-ditev združnega vprašanja.

Mi bi stvar uredili precej drugače in pravično tako, kakor stvarnost zahteva. K ome-njenemu osnutku bomo podali par misli na splošno, ko ugotavljamo, da našim stvarnim pojmom in načelom novi načrt združnega zakona ne odgovarja, dasi poleg nekaterih ongovosti, ne vem kako bi rekel, ustvarja nekaj več in vendar tudi nekaj obsežnejšega,

za celo državo veljavnega, kot pa smo imeli do sedaj.

Mi bi želeli tak združni zakon, ki bi poznal

za celo državo eno samo združno zvezo

kot matico združništva in revizijsko centralo s podružnicami po banovinah. V interesu uspevanja zadrugarstva je, da se onemogoči obstoj manjših, raznovrstnih združnih zvez kakor žalibog sedaj obstoje, zveze, ki so stvorjene po partijski pripadnosti, tako, da ima skoraj vsak političarski krožek svoje zadrug-e in za te zadrug-e svojo zvezo. Združništvo mora biti res združništvo ne po partijski ustanova. Da povemo po naših ožjih razmerah, bi rekli, da združništvo ne more biti niti klerikalno, niti demokratsko, niti pučjevske — nego samo združniško. Stari način bi torej po osnutku novega zakona obstojal še dalje.

Novi osnutek združnega zakona predvideva, da mora vsaka zadruga biti včlanjena v neki revizijski zvezi, kar se nam po vsem tem kakršnen je ta osnutek, ne zdi prav. Ravno radi strankarskega obeležja sedanjih združnih zvez kot revizijskih kontrol, marsikatera zadruga ne želi biti kontrolirana od teh, ampak od sodišča. Osnutek v tem pogledu popolnoma

obide sodišče in mu odvzema revizijo.

Vendar pa hvala Bogu imamo do sodišča še vedno več zaupanja kot do raznih strankarsko pobarvanih central. Dokler ne bo ene same združne zveze, toliko časa mora biti omogočena tudi sodna revizija.

Ne da bi hoteli prehajati v podrobno analizo zakonskega osnutka (na to se morda še povrnemo) moramo omeniti nekaj, kar nas prav neprijetno zbode v oči. To je

prevelika obzirnost napram »nevaljalcem«

in sploh napram takim ljudem, ki nimajo navade delati tako, da bi bilo v zadrugi članstvu prav, nego tako, kakor je njim prav pri uveljavljanju svojega partizanskega vpliva ali dokopavanja do nereelnih virov dohodka, zavlačevati delo zadrug, sklicevanje sej in občni zborov. Ravnotako so roki zastaranja zasledovalne pravice za prestopke vodilnih oseb prekratki, predvidene kazni pa premile. Želeti bi bilo, da teh rokov ali sploh

ni, ali da so dolgi. Kazni bi morale biti brez-pogojno zaporne, a poleg zavora tudi v denarju.

Za škodo, ki jo vodilne osebe s kršenjem zakona ali drugače napravijo zadrugi, jih more desetina zadrugarjev tožiti

v imenu zadruge,

pa tudi za to pravo je članom postavljen rok 30 dni po skupščini, ki bi morebiti odklonila sodno zasledovanje škodljivcev. Osnutek pač omogoča članom, da se v tožbo »umeša« na svoj strošek. Kdor pozna naše združno življenje, pogosto prepotentnost vodilnih oseb in plašljivost ter odvisnost vodenih zadrugarjev kot mase, ve kaj skupščine ali občni zbori lahko vse »zatušajo« in kako se lahko vodene lahko terorizira. Kdo bo torej pričakoval od preplašenega vodenega člana, da bo na svoj riziko nastopil proti »nevaljalcu«. Ali so omenjena določila v korist združne misli? Zasledovanje bi po prejeti prijavi pač moralo vršiti sodišče ex offo.

Neka določba tudi pravi, da je nadzorni odbor dolžan sklicati občni zbor, če zapazi znatnejše greške v vodstvu poslov ali znatnejše pregreške po zakonu ali druge težke pregreške. Menimo, da je ta obzir popolnoma odveč in bi besede: »znatnejše in težke« — morale sploh odpasti, a nadzorstvu bi morala biti naložena

dolžnost prijave sodišču,

kateraga določila pa ni.

Ravno tako zadrugi misli ni v korist določba, ki nalaga nadzorstvu, da ako upravni odbor tekom 6 mesecev po končanem poslovnem letu ne skliče občnega zbora — pač ono skliče občni zbor v roku meseca dni in ako ne stori tega, ga je dolžna v roku nadaljnjega meseca dni sklicati revizijska zveza. Ali ne bi bili umestni mnogo krajši roki in ali ne bi bilo prav, če bi se določilo, da ima nadzorni odbor sklicati občni zbor čim ga upravni odbor ni sklical in objavil 15 dni pred potekom neke, ne predolge dobe po preteku poslovnega leta. Če pa v tem času nadzorni odbor tega ne bi storil, naj bi bilo določeno, da pa revizijska zveza (še bolje: sodišče) ob poteku omenjene dobe po končanem poslovnem letu

mora sklicati občni zbor

brez odloga in uradoma voditi tozadevni pregled.

S tem bi bilo konec marsikaterih težkih oškodovanj, preprirov, nervoznosti, razdraženosti članov in njih izstopanja v masah, nemogoče bi bilo, da bi v vodstvu zadrug vedrili ljudje, ki ne sodijo vanje. Dovolj žalostnih primerov smo doživeli. Ravno tako bi morale biti predvidene mere, ki bi sprejevale strankarsko »jurišanje« v katerakoli udruženja, da bi se jih dobilo v strankarsko oblast.

Preobzirna je določba, ki pravi, da ako upravni odbor na zahtevo članstva ne skliče izrednega občnega zbora, niti potem tega ne stori nadzorni odbor, morejo člani zahtevati od registrskega sodišča odobrenje, da ga skličejo sami. Pri tem nastale stroške nosi zadruga, a občni zbor more odločiti, da stroške povrnejo tisti, ki so stvar zakrivil. Odveč je določba v zakonu, da naj o tem šele sklepa občni zbor, nego bi moralo biti določeno, da

stroški avtomatično padejo na krivce,

da so ti izterljivi n. pr. v 10 dneh (potom politične eksekucije) in da je

krivce tudi kaznovati po § 110 zakona.

Takih obzirnosti napram nekim pojavom je še več. Ne bomo jih navajali, ker nam je odmerjen prepričen prostor.

Glede trajanja jamstvene dobe pri dedičih kakega zadrugarja v osnutku omenjena doba ni sprejemljiva. Še manj sprejemljiva pa je prehodna določba za prilagoditev dosedanjih udruženj na določbe novega zakona. Tu so celo roki 10. let, ki dovoljujejo poslovanje po starem.

Čemu potem nov zakon?

Zadruga pa, ki obstojajo po trgovinskem zakonu, naj bi se ne v 2 letih, nego takoj morale označevati tako, da za firmo »zadruga« sledijo besede »po trgovskem zakonu«.

Absurdno je dopustiti § 59, ki omogoča, da se zaključni računi in poročila upravnega odbora in nadzornega odbora

ne prečitajo na občnem zboru,

ako to zbor enoglasno sklene. To določilo mora pasti, ker bi rodilo mnogo lompil, ki jih doslej morda ni bilo ali vsaj malo, pridružiti pa se mora dostavek, da se tudi poročilo revizijske oblasti mora čitati na občnem zboru, saj so člani za to tu, da imajo priliko presoje in kritike ter odločanja in uveljavljanja svoje volje,

ne samo za dajanje razrešnice

z zavezanimi očmi in za kimanje. Potem bi bilo želeli, da se osnutkove določbe (za zlikovce)

»može biti kažnjen« spremenijo v zakon v »mora ga se kazniti«.

Zastaranje kaznivosti.

za pregreške nikakor ne sme znašati kakor je to v osnutku — samo po en mesec ali tri mesece po storjenem delu, nego naj zastaranja ne bo mogoče za daljšo dobo let

po zaznanju pregreške

od strani tistega, ki krivce preganja, odnosno naj bi jih preganjal.

Izpasti bi morale tudi določbe, ki jih osnutek vsebuje glede samopomočnih kmetijskih zavarovanj (kakor se človeku poraja misel) na korist poslovnih, pridobitnih, večinoma itak inozemskih zavarovalnih družb. Par besedi tudi

o poravnavi zadrug

v in izven konkurza. Kakor vsakemu zasebno gospodarskemu podjetju in vsaki akcijski družbi in sl. tako mora biti tudi obče-koristni zadrugi dana možnost poravnave tudi v konkurzu, posebno zadrugi z omejenim jamstvom. Primerno je urediti razne roke tako, da po združnem zakonu za združništvo ne bi bili neugodnejši kot po splošnem konkurznem zakonu.

Za izdajo poslovne tajnosti,

ki bi jo izvršili revizorji, odbori ali osebe revizijskih central na škodo revidiranih zadrug (zlasti kreditnih, kolektivno industrijskih, preradijskih, i. sl.) določa § 113 globo do Din 2000—, v ponovnem primeru tudi zaporno kazen mesec dni, poleg tega »sud može (zakaj ne: »mora«) osuodom izreči, da revizor ne sme revizije vršiti u roku od dve godine« itd. Z izdajo povzročena škoda gre lahko v sto in sto tisoče, mogoče se konkurentu spleča revizorja podkupiti z znatnimi vsotami (tako hodi človeku nehoti na misel), saj bo plačal samo globo do Din 2000—. Izrečno bi morale biti določene najstrožje zaporne in denarne kazni

brezpogojno povračilo škode in brez-pogojni odvzem revizijske kvalifikacije za vselej.

Postenih revizorjev in drugih organov to ne bi zadevalo niti bolelo, za nepošteno pa strogo ni nikoli preveč, ako naj bo zaupanje v revizijske ustanove kaj vredno. Danes v teh čudnih časih, ko človek že kmalu samemu sebi ne bo zaupal, so v tem pogledu najstrožje določbe ne samo umestne, nego so prvenstven pogoj.

Kolektivna propaganda, reklama in samopomoč malih ljudi

Pred mesecem smo doživeli kolektivno propagandno in reklamno akcijo dela naših obrtnikov. Z velikim veseljem smo pozdravili ta pojav. Škoda se nam zdi le to, da akcija ni obsegala prav vsega našega obrtništva. Uspeh, ki ga je akcija brez dvoma dosegla, bi bil prav gotovo še večji, če bi bili v akciji vsi. Tedaj bi bilo tudi več sredstev na razpolago, akcija bi bila izvedena še bolj intenzivno, še bolj povdarjeno, še bolj zajetno.

S takimi akcijami, ki bi obsegale vse obrtništvo, bi bilo treba pogostejše prihajati na dan. To ne samo za naš domači trg, nego tudi za tujega, pri tem pa ne stremeti toliko proti severu in zapadu kot proti vzhodu in jugu. Mnoge stvari ustvarjamo tako lepo, tako odlično, tako ustrežanja zmožne, da se lahko pokažemo v svetu in mislim, da tudi lahko uspešno konkuriramo.

Vsi obrtniki, združeni v akciji, bi z razmeroma za posameznika majhnimi, še vedno znosnimi žrtvami ustvarjali čuda uspeha. Prečitajte današnji članek o oziru v l. 1935 in pogledu v l. 1936, pa boste uvideli, da nekaj morate storiti, kajti domači trg vam ne bo mogel dati kdovekaj dela, a še manj zaslužka.

S propagandnim materialom, ceniki, kolektivnimi katalogi, bi po prej izvršenem spoznavanju tržišč ob skupnem strošku mogli v inozemstvu zainteresirati in pridobiti moči, ki bi se za provizijo angažirale v vašo korist, sile, ki imajo dobro razpoložene propagandne in akvizicijske organizacije. Ob sedaj vedno bolj naraščajočem bojkotu Severne Afrike, Male Azije in Abesinije ali celo Južne Afrike, proti blagu, ki prihaja iz držav evropskih velesil — se prav gotovo da veliko doseči.

Dobro organizirane obrtniške razstave na kolektivni bazi potem tudi ne bi bile nemogoče, a še izdatnejše bi bile, če bi se jim pridružila vsaj tista industrija, ki s svojimi izdelki ni naravnost konkurent našemu obrtniku.

Navsezadnje pa tudi doma kolektivne prodajalnice, podprte s propagando za domače blago in s sistematičnim vzgajanjem občinstva proti tujim izdelkom — ravnotako ne bi bile zastojne, ne samo ne zastojne, prinesle bi nove pozitivne dela in zaslužka. Ne čakati, gibati je danes bolj treba kot kdajkoli. Na tak način so si pomagali tudi drugi narodi, ki so živahnijeji in podjetnejši kot smo sedaj mi. Kriza bodi učiteljica tudi nam.

Večino surovin imamo doma poceni na razpolago, delovne moči so cenejše kot drugod in tudi obrtniki, ki je navajen nižjega življenjskega standarda kot pa nemški, angleški, francoski — bo zadovoljen z manj dobička. In v tem je njegova konkurenčna probnost pri ceni napram obrtniškim izdelkom tako zvanih naprednih narodov.

Kakor je baš ta moment glavna opora probnosti japonske industrije, ki prevzema trg za trgov, tako je v tem brez dvoma tudi probnost največjega dela našega obrtništva. Tudi ono bi si moglo osvojiti marsikateri trg.

Veselo in srečno novo leto želi vsem
članom Narodne Odbrane in vsem
jugoslovenskim nacionalistom
Oblastni odbor NO v Ljubljani

Srečno in uspešno novo leto želi vsej jugosloven-
ski Omladini
Oblastno Starešinstvo ONO v Ljubljani

Veselo in srečno novo leto želi vsem
dopisnikom, naročnikom in čitateljem
Uredništvo in uprava »Pohoda«

Veselo in srečno novo leto želi svojim združnikom
Narodno Obrambna Tiskovna Zadruga
v Ljubljani

Mnogo sreče in uspehov v letu 1936. žele:

iz Ljubljane:

J. Bonač sin
kartonažna tovarna
Ljubljana

Kolinska tovarna hranil d. d.
Ljubljana

Majcen Ciril
restavracija glavni kolodvor
Ljubljana

»SLAVIJA«
jug. zav. banka d. d.
Ljubljana

Šterk P.
restavracija hotela »Bellevue« in »Union«
Ljubljana

Schwab Drago nasl.
manufaktura, konfekcija
Ljubljana, Aleksandrova c. 7

Vlada Teokarović & Komp.
manufaktura
Gradišče 4 Ljubljana Erjavčeva 2

**TURK
RAJKO**
spedicija
carinjenje
prevažanje
LJUBLJANA

„ZMAJ“
tovarna
za galvanične
elemente in elektro-
tehniko d. z o. z.

Ljubljana

Iz Jesenic:

Boštar Franc
brivski in frizerski salon
Gospodsvetska c. in Obrtniška ulica

Ferjan Franc
kavarna ČOP

Gogala Ivan
krojaštvo — trgovina

Andreja Hermana nasl.
gostilna in mesarija

Klabus Avgust
železnina

Košir Jože
trgovina

Kavarna in hotel Novak Janko
modna trgovina Jesenice
tovarna pletenin Radovljica

Levičnik Ivan
urar in graver, prodaja optičnih predmetov,
zlatnine in draguljev
Jesenice — Kranj

Pogačnik Josip
trgovina čevljev lastnega izdelka

Požnel Stanko
pekarija

Savnik Vinko
manufaktura, galanterija, »Peko«-čevlji
Radovljica — Jesenice — Bled

Iz raznih krajev:

Celjska mlarna d. z o. z.
»HUBERTUS«
Celje

Božič A.
trgovina z mešanim blagom
Gornji grad

Trobej Franja
gostilna
Gornji grad

Žmavc F. in M.
restavracija
Gornji grad

Druškovič Karl
trgovina z mešanim blagom
Ljubno ob Savinji

Telefon 28-26

Telefon 28-26

Josip Stupica

Ljubljana, Slomškova ulica št. 6
Trgovina avtomobilov, voz in konjskih
oprem. Jermenarstvo in sedlarstvo. —
Auto ličanje po najnovijem amerikan-
skem brizgalnem sistemu, emajliranje
v ognju in tapetiranje avtomobilov. —
Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela
solidno in po konkurenčnih cenah.

AVTO GARAŽE
Bencin-olje Bencin-olje
Na razpolago boksi za dnevno in me-
sečno uporabo. — Dostop v garažo ob
vsaki uri.

Gumi-zastopstvo »PIRELLI«

Akcija Narodne Odbrane „Svoji k svojim“!

Tel. int. 23-07 in 34-81

J. BONAČ sin

Ljubljanska kartonažna tovarna Ljubljana
Tovarna za papir in lepenko KOLIČEVO-DOMŽALE
Centrala: **LJUBLJANA**, Čopova 16

**Vsakovrstne
kartonaže,
papir in lepenka**

Brzjavke:
Bonač sin Ljubljana

Tovarniške znamke:
za toaletni papir „Sanol“ in „Hermes“ za registra-
torje in mape za korespondenco „Hermes“ in „Redos“

Hubertus milo
in
Perion pralni prašek

sta PRISTNA DOMAČA IZDELKA
tovarnice, ki dela z DOMAČIM KA-
PITALOM in domačimi delavci in
nameščenci.

Kvaliteta teh dveh izdelkov je boljša,
ker je njuni izdelavi posvečena največja pažnja.

Kupujte samo res domače izdelke!